

Рік XVII. Нью-Йорк, Четвер, 28-го Січня 1909. Число 3

Vol. XVII. New York, N. Y. Thursday, January 28, 1909. No. 3.

А МИ?...

І ось пару днів тому у зад минув ся опять рік нашого життя на чужині. Днес він належить до історії. Потонув у морі минувшини і у людей лишилася по ній лишень одна згадка-спомин.

Для одних привіс він зневіру, розчаровання, — другі знова вдоволені, з піднесеним думно чолом і ясними очима весело глядять у будучність.

А ми?...

Кожда нація, отже і наша також, се одно велике ковало. А на сім ковалі, як і на ковалах других націй, кують людські ества, кують людська просвіта, будучу долю свого народу.

„Найбідвійший з нас“, говорить Рускін, „має питома своє придане майно, яке може в порівнянню з приданим других людей виглядає малесеньке і нужденне, якого однак він є одиноким властителем, і на кола він сего приданого-майна розумно уживає, воно стає приданим майном цілого його народу“.

Се придане майно кожного чоловіка в сеїбна се є власне той молот, який виковує для народу долю або недолю. А чи вийде на ковалі нації доля чи недоля, се лежить лишень в добрій волі і охоті кожної одиниці. Кожний з нас є будівничим будуччини свого народу і вітчизни, одиноким від доброї волі кожного з нас залежить, чи до будучого храма долі нашого народу доложиться ся одна цегла більше, чи може дві усуне ся...

І коли для нашого народу має засвітити колись красша доля, коли і „в наше віконце має засвітити сонце“, то передовсім кожний з нас мусить про се пам'ятати, що він є один з тих, що покликані кувати сю долю.

Нужда і голод, недоля, плач і сльози вигнали нас з рідної землиці. З свободного і веселого колись краю, що свого часу заселяв цілий цивілізований світ своїми грудьми перед дикими ордами Тамерлана, наслідники і ідейні спадкоємці сих азійських орд женуть тепер з рідної землі нагайками, багнетами і Сибіром насилують забути се, що є для кожної людини найдорожше: рідну мову, виривають з грудий серце людське а вкладають якесь собаче, силують, щоб їм, неситим ватам, помагати рідну „неньку розпинати!“

У других знова ми маємо права, маємо волю — на папері! Але за се носимо обов'язки наші виписані кривавими синяками на плечах, а крім сего вільно нам часами також і заплакати. Але тільки не дуже голосно, щоб часами наш кривавий плач не мішав нашим забави!

І пішли ми у світ. Пішли за гори і ріки, переплавали широке море і найшли ся на вольній землі, між вольним народом.

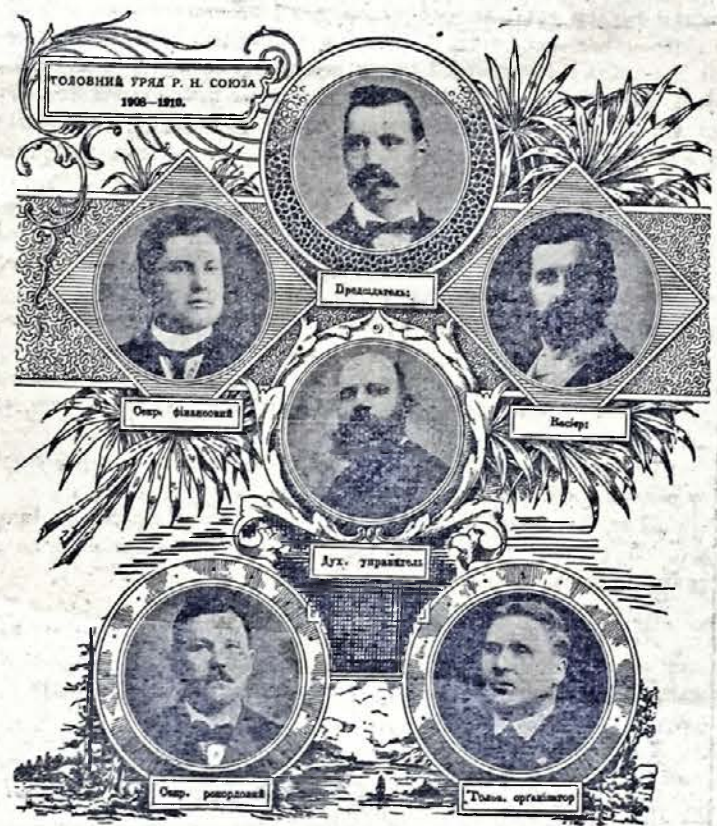
І здає ся нам, що се вже все ми зробили для добра свого народу, коли ми ворогам показали плечі. Що встане, коли ми-будемо громадати гроші, вбрати ся у панське плаття, нашим дітям — які однак не будуть уже більші дітьми нашого народу — лишимо маєтки, та наконець у посрібляній домовині ляжемо на вічний сон у чужу землю.

Ніколи!

Ми ніколи не сьміємо уважати сеї країни як жерело тільки матеріального нашого хісна! Ми ніколи не сьміємо думати, що ми приїхали тут, аби тільки їсти і їсти!...

Наш народ се наше ковало, а ми одинокі з поміж їх наших братів маємо повну волю і спромогу

Урядники Головного Виділу „Р. Нар. Союзу“ на 1908-1910 рік.

кувати на ній будучу долю нашої вітчизни. На устах одних наших братів станула варварська стопа дикого потмка Тамерлана, других братів обняв братній парод, що аж їх кости від тих обіймів тріщать. Ми одні дихаємо і живемо вольною волею, ми одні маємо повну свободу працювати для свого власного добра без помочи наших сордечних опікунів.

А чи працюємо?

Чи ми хоть одною цеглою причинили ся до здвигнення будучого храма долі нашого народу?...

Вони там, за морем, хоч нагайка їм поре спини йдуть у перед. Йдуть у перед, хоч стають їм на про багнети і кулі. Значать сердечною кровію сліди, але йдуть у перед. Лишають на зовоному шляху чорні могили, лишають позаду себе плач вдовиць і дрібних сиротат — але йдуть в перед. Не страшні їм ні тюрми, ні багнети, ні Сибір ні нагайка, ні кулі, бо вони знають, що своїм трупом вони промощують путь грядучій волі, що ся воля прийде колись, що мусять прийти, хотия доперва аж по їх кістках.

А ми?...

Колись, в послідну годину прийдуть усі мученики і стануть кругом нашого смертного одра. Прийдуть і мовчки стануть і будуть глядіти сумними очима на своїх братів,

І що їм скажемо?

Що їм відкажемо, як вони покажуть нам свої рани, свої кайдани, що до білої кости проїли їх тіло.

Що їм скажемо?

Ми скажемо їм, що нас не гнали на Сибір, не начиняли землі нашим трупом, не кували нас у кайдани, але і ми працюємо у поті чола для добра нашої вітчизни, для добра нашого народу, і ми будемо нашу вітчизну — але ногами! Ми ж прецінь патріоти, бо за минувший рік устроїли аж 99 балів! А скільки гроша ми з патріотизму видали — на балі!... По числіть тільки: нехай тільки на кожний бал музика,

гала, оголошена, і тикети коштували нас всего 50 долларів, то вже з патріотизму вложили 5000 долларів — у чужий карман. А тепер, подумайте лишень: нехай на кожний бал прийшло нас пересічно тільки 150, а кожний з патріотичного обов'язку пропив лишень 2 дол., то чи не зробить се в попереднім цілісеньких 35.000 долларів? Чи не досить такої суми на одиє рік і то еще такий тяжкий, як минувший? А крім сего ми вложили також на старий край без мала майже цілісеньких 600 долларів! Власне стільки, скільки кельнери на наших балах заробили тригелдів!

Чи ж ми не патріоти!?

Чи ж ми не куюмо будучої долі нашого народу, не прикладаємо цеглки до маючого повстати храма!?

Що ваші старокраєві рани, тюрми, Сибір, кайдани. Від нас учить ся спасати Неньку — при барі!...

Брати!... Не сьміх, але біль і розчука говорять з сих слів. Час пливе, не вертає. Великі діла творять ся кругом нас, але ми на все байдужні. Не бачимо. Куює ся скрізь доля народів — лиш у нас тихо. Не наче в могилі. Ми вдоволені теперішністю — за будучність не дбаємо.

А прецінь і ми є частина великого, тридцятьмільонового народу. Прецінь і на нас тяжить сьвятий обов'язок, кувати його долю, обов'язок там важчий! що ми на вольній землі, що ми маємо повну, ніким не оспорювану волю для сего добра працювати.

В нас прецінь також, як в сім зернятку, прозябає будучий могутній дуб долі нашого народу.

Брати! Нехай кожний з нас стане будівничим долі свого народу.

І не оглядаймо ся, що нас може мало, що вороги бісять ся, скаженіють.

Нехай!

Тоді, у сю велику ніч, коли батько Богдан прийшов на Січ і крикнув до козаків: „Не дмо на паругу землі України“ — тільки вісім тисяч іскор запало у очах козацьких. Тільки вісім тисяч іскор зажевроло у серцях, але від тих вісім тисяч знала ся пожежа, що обняла усю Україну від краю до краю!

А нас тут триста тисяч!

І жде нас не одна важка задача! Стільки справ жде лиш, щоб тільки щирі руки приняли ся за них.

Наші школи, справа церковна, просвітна лежать цілком відлогом.

Возьмім ся лишень широко до них, заучім ся лиш ниньки хотіти, а завтра певно осягнемо!

А тоді і слідуєчий рік, линучи у море минувшини, встане нас на иньшому місці — ми зможемо похвалити ся чимсь путнійшим, як лиш балі!...

Ц-ий.

Від Головного Уряду Р. Н. Союзу в Америці.

Розмет за місяць Грудень 1908.

Виплачено за помочи на суму	10.600.00
Платня гол. урядників за Дец.	190.00
Адміністрація Союзу за Дец.	106.81
Весь розхід виносить	10.896.81
Розмет платить 9073 членів на ціле посмертне (кожний по 1.13 д.) і 1227 членів на пів посмертного (кожний по 57 цнт.). Крім того кожний член платить за орган „Союзу“ по 10 цнт., на Резерв. Фонд по 2 центи, на Народний Фонд по 1 центі, на Ф. Відних по 1 цент.	
Член на ціле посмертне платить 1.27 дол. а на половину посмертного 71 цнт.	

Д. Калігула, предсідатель. С. Ядловский, секретар.
А. Шаронь, касієр.

случай якого випадку, ве-
диста. Мудра громада при-
готовляє все якийсь фонд
резервовий на непредви-
джені потреби і видатки.
А у кожній більш, як не
у нас таких необхідних по-
треб та видатків? Нам на-
лежало б від нас і о тих бу-
дущих потребах і видатках
пам'ятати, від нині цент до
цента складати, а так і не
оглянемся, як за яких па-
ру літ зберемо гарний цент
і доложивши колись ще я-
ку незначну квоту, будемо
могли перебудувати і наше
шкільництво на лад шкіл
інших культурних народ-
ностей. Моя думка ось та-
ка:

Кожда гр. кат. парохіяль-
на громада нехай наложити
на своїх членів, крім ко-
лекти на церков, ще дру-
гу колекту на фонд шкіль-
ний, а іменню на фамілій-
ного члена по 50 ц. а на
самотнього по 25 ц. річно.
Ою невелику річну дачку
на фонди шкільні мавби
колектувати: кожний заряд
парохіяльний разом з цер-
ковною колектою. Така да-
чка на шкільну цілі, ско-
лектована раз в рік, або
піврічно піднесла б місячні
парохіяльні доходи, о яких
5 процент. Таким чином
могла б кожда громада па-
рохіяльна без покривдення
церкви зобов'язати ся до
місячної дачки на шкільні
фонди в висоті 5 процент
її місячних парохіяльних
доходів. Тих 5 процент до-
ходів, по кождомісячній
віставленню касових рахун-
ків, внаслідувала б громада
на рік фондів шкільних а
виплачувала б на руки міс-
цевого заряду шкільного
(о котрім понизше буде бе-
сїда). Місцевий заряд шкіль-
ний отримав би 5 процент
доходів, поділив би на дві
рівні часті; одну половину
втягнувши в прихід місце-
вого фонду шкільного, ко-
трій то місцевий фонд
шкільний був би власністю
місцевої парохіяльної гро-
мади, ведений в особній
книзі касовій, та застере-
жений тільки на потреби
власної громадської шко-
ли; другу половину, згада-
них 5 процент місцевий
шкільний заряд відіслав би
до Головного шкільного
заряду на рік головного
(загального) шкільного фон-
ду, призначеного на загаль-
ні потреби нашого шкіль-
ництва.

Здаєсь мені, що кождий
чесний чоловік не усуне ся
від такого малого датку, як
50 загально 25 ц. річно, а
призначеного крім сего е-
ще на так важне народне
діло.

Здаєсь мені, що коли
стає нас на будови церков
і будинків парохіяльних,
на удержане священників,
диаконів і церковни-
ків, коли не жалемо кіль-
какайдати доларів або і
кількадесят доларів річно
на заповнене матеріальне
собі в разі нещастя і хво-
роти, або своїй родині в
разі нашої смерті, коли о-
хотно і щедро підпомагає-
мо грошево „всіх і вся“,
то без сумніву не сьміємо
відказати сеї марної річної

леати на шкільні фонди,
котрих цілею буде вироби-
ти лучшу долю нашим ді-
тям, та заповнити нам на-
ціональне житє бутє на тіх
чужині. Я сьвято перекона-
ний, що не знайдеться ні о-
дна руська громада, котра б
відмовила тої леати на так
ідеальну цілі, на таку річ,
якою є наше питоме на-
родне шкільництво. Тою
марницею можна б на разі
яко-так полатати „діри“
нашого шкільництва, а при-
добрій господарці і шкіль-
нім заряді можна б в будуч-
ності і наше шкільництво
поставити на рівні з дру-
гими.

Так, головне жерело для
фондів шкільних були б 5
процент в місячних дохо-
дів кождої парохіяльної
громади. Річею однак шкіль-
них місцевих зарядів і го-
ловного буде, аби їм пору-
чені шкільні фонди можли-
во росли. Одноразові датки
від кресту, сльобу, та ва-
пису дітей в школу, в ви-
соті яких 25 ц., кожний
інтересований охотно зло-
жить на рік шкільного міс-
цевого фонду. На рік того
самого фонду можна б ви-
рати складки по кресту
нах, весілях, забавах і ин-
ших нагодах та завести
скарбонкові складки по на-
ших салонах, склепах і
інших бізнесових домах.
На рік того фонду можна б
уряджувати різні забави,
коляди, представлення і ве-
черниці, а вкінці збирати
добровільні датки від по-
даючих осіб та місцевих
братств. Тільки тим чином
самі собі легко поможемо і
добра придбаємо, і сповни-
мо обов'язок народний.

Шкільний головний фонд
не мав би обмежити ся на
згаданих доходах від парох-
іяльних фондів. Той фонд
мав би допомагати вперше
наші руські організації,
дальше наші братства і то-
вариства, а вкінці всякі
тутешні корпорації і ком-
панії, котрі з праці рук
нашого народу живуть і
богатіють; они заінтересо-
вані нами, певно не відмо-
влять нам якої дрібної по-
мочи на таку цілі. Рівнож
продаж книжок шкільних,
церковних і сьвітських, при-
борів і знарядів шкільних,
ведена у своїй заряді при-
носила б немалий дохід, ко-
трій не йшов би в чужі,
а лиш в наші руки, та
спомогав би наш головний
шкільний фонд. І багато
інших річей можна б на
ту цілі видумати, треба
тільки щирої волі і витре-
валости, а передовсім щи-
рого і трудолюбивого за-
ряду шкільного.

Про організації шкільних
зарядів, так місцевих як і
головного, позволю собі по-
говорити в слідуєчій чи-
сї.

Зі Скрентон, Па.

„Скрентон, давний роз-
садник руськості на Аме-
риканській землі, а перед
кількома місяцями видови-
ще спору церковного, за-
глух, затиш і живучі в нім
Русини і знаку житя о собі
не дають... З великої хма-

ри, малай дош... То хва-
лою було в Свободі тіль-
ки много хвальби, коли те-
пер і рак про них не свис-
не... Присїли іх десь там
Москалі, Мадярони і „еван-
гелісти“ та вони склали
голову і дримують“ і т. д. і
т. д. певно погадає неодав-
ний, який стежить за житєм Ру-
синів на вільній землі Ва-
шингтона. Однак не так во-
но є. Ми, Скрентці і дальше
боремо ся та працємо для
добра нашої Руси. Про
свою працю не згадува-
лисьмо лишень з сеї про-
стої причини, щоби хтось
не подумав про нас: „хва-
ли мене ротуку“. І тепер
розказуючи побіжно про
наше житє, роблю се тому,
щоби світ в властиво на-
ші американські побратими
не уважали нас за „гнилу
колоту“.

Не давний се час і кож-
дий з Вп. читателів прига-
дує собі наші обемисті до-
писи в Свободі.

Сї дописи не були по-
міркою, але оправданєм і
вясненєм правдивого ста-
ну річі в виду уличних
нападів та плівань „Ам.
Р. Вістника“. Жаль обгор-
тав душу кожного здорово-
мислячого чоловіка, коли
читав ті підлі інсинуації
помішувані в „Вістнику“,
і дивно ставало, коли хто
довідався, що автором тої
мерзоти був один секретар
чи канонік „єпископа“ Уг-
рина, о. Я. кричущий ся за
фаціату безглуздого Джа-
на Лазіньського.

Спир між угорськими Ру-
синами а Галичанами за-
кінчив ся розділом парохії
на угорську і галицьку.
Галичани купили галю на
одній з головних улиць
її і мають гарну, обширну
церков. На просьбу людий
приділив Високопреосвя-
щенний Владика на парохію
Вп. о. Пристаю. Завдяки
його невтомимій праці та
прихильності і любові, а
якою відноситься до на-
роду, нарід організує ся
в парохію і наша церков
в протягу кількох місяців
числить поверх тисяч вір-
них. Нарід видає в сьвя-
щеннику правдивого свое-
го пастиря та провідника,
горне ся до него та до цер-
кви ві всіх сторін, і то не
лишєнь зі Скрентон. І так
прилучили ся до парохії
Русини в Taylor, Pa. а в о-
статнім часі в Авооса, Pa.
котра то місцевість від
Скрентон єсть віддалена
майже десять миль. Згаду-
ючи організоване парохії
гріхом було би замовчати
імена тих людий, котрі щи-
ро займались сею справою,
не жалючи ані часу ані
грошей. До таких належить:
Югас, Крайківський, Мри-
кало, Запотоцький, Груд-
цяк, Гойдач, Грішко, Ци-
цек, Дутчак, Зубаль, Ка-
лакука і много інших.

Але не лишєнь нарід ор-
ганізує ся в парохії, але
що місяць, то тим більше
число вписує ся в члени
Р. Н. Союзу і братств, ко-
трах тут маємо три му-
жеські і новозорганізоване
сестрицтво. До тих трох
братств вписало ся в міся-

ці січні майже 70 членів а
до сестрицтва вписало ся
34 жінок. Щож будить на-
рід зі сну, хто ним потряс-
та збудив з дримоти? Хто
хотів би се знати, то при-
способости нехай загляне
в неділю до нашої церкви,
та почує краснорічиву про-
повідь нашого сьвященни-
ка, а тоді розваже сам собі
сю загадку.

Незабуваємо ми рівнож
на нашу річну пісню і
штуку. Перед сьвятами ві-
дограли амагори в Скрен-
тон „Настоящі“ а на Tay-
lor „Іцко Свят“ — „На-
старости літ“ і „На Тара-
совій Могилі“. В часі сьят
відограли Taylor ці у себе
і в Скрентон „Вєфєємська
Ніч“. Про гру читальників
не стану говорити. Они
грають як справдішні ар-
тисти. Але ж і не давнийця.

Се хлопці інтелігентні, кож-
дий сьвідомий себе, кож-
дай цілою душею горне ся
до народньої праці, кождий
щиро відданий своєму про-
відникови, почавши від ма-
ленького Головача а скін-
чивши на (правдоподібно)
найстаршому Трачєви. А-
ле ж і проповідники! Про
него рівнож не стану гово-
рити, а се тому, що его
діла знає ціла околиця, та
они его самі славлять. Се
людина щира, повна ідеа-
лів, та перенята наскрізь
любобою до свого люду. Я
у него добачив одну дуже
важну прикмету, котрої
нам Рутенцям бракує. Се є
витревалість. Як взагалі,
кожда людина працююча
для добра загалу находить
дуже часто різні перешко-
ди та неприємности, так і
він з ними стрічав ся. Ки-
дали ему колоди під ноги,
і то не хто, але такої свої.
Він се оминав, та як всегда
жартуючи, з властивим со-
бі гумором доходив до ці-
ли. Сим провідником єсть
п. Збудовський. Завдяки
его невтомимій праці нині
Taylor м же бути взором
для інших Русинів. Честь!

Щож поробляє Скрентон-
ська молодіж? Відограли
„Настоящі“ — заложили
„Закопанську Січ“ і „Дра-
матичний кружок“ і на сім
кінєць. „Січ“ розвивалась
дуже хорошо. Сходились
молоді, робили вправи гім-
настичні, читали, співали,
і місто по готелях перево-
дили вечєрі спільно та ве-
село на сходинах. Але се
довго не тривало. Кинув
хтось кість невогди і зза-
ло ся все розсувати. Однак
знайшло ся кількох енер-
гичних, котрі доложили ста-
рань і поволи усе наза-
гуртує ся і є надія, що в
коротці усе піде тим
робом, що і передше. Дай
Боже дочекати сего, щоби
Січовики були справдішні-
ми Січовиками та потрафи-
ли розрізнити кипирника
від здоровомислячого чо-
ловіка, та уміли постояти
за своїми справами. Отря-
сїть з себе останні саїди
оспалости та лінивства —
позбудьте ся байдужности,
недбалости, будїть ся ві-
сну бо наступає час обно-
ви. Берїть ся, горніть ся до
праці бо —

Чейже добути ті скарби,
Котрі є в серцях глибокі —
Хіба не зможуть ті раби,
Що сплять глибоко — на самім дні
Як те каміня мертві!...

Ось так живе Скрентон-
ська Русь. Будучність її
майже заповнена та поже-
лати її лишєнь згоди та
любоби і на дальше. До
праці братя дальше, не у-
ставайте, до праці для своєї
сьв. віри, для свого на-
роду! Неоглядаючись на
нікого а лишєнь:

Дбайте про себе ви самі,
Щоб мідь кайданів темноти
Зломили...
Безвину примуїте до мети!
І вітайте від біди.

Й. Нусин.

Великанський зріст сьвітового майна.

Сими днями донесли ча-
сописи в Англії, що мину-
шого року зложено там в
вартісних паперах суму ві-
сімсот мільонів доларів. На
се американські часописи
відповіли, що то дурниця,
бо за минулий рік зло-
жено в вартісних паперах
американських 1400 мільо-
нів доларів. На се знова
хвалять ся Французи, що
вони річно відкладають пів
мільярда доларів ощадно-
стий. Німеччина єще не о-
голосила свого майна, але
можна припускати, що во-
на стоїть ближше Англії як
Франції. Коли возьме ся
єще під увагу ощадности
Голандії, Бельгії, Швайцарії,
Австрії і Італії, то мо-
жна зовсім певно сказати,
що послідного року около
5000 мільонів доларів збіль-
шило ся майно цих країв.

Але то єще не все. Се є
почислене лиш майно ве-
ликих капіталістів вичисле-
них країв, майно зложено
в вартісних паперах, ак-
ціях і облигаціях. Але кро-
мі сего є ще в цих краях
велика сила дрібненького
майна, зложеного в фар-
мах, домах, малих варета-
тах і фабриках, які не єуть
в руках акційних това-
риств. Се майно не даєть
ся обчислити, але безпе-
речно і його високість до-
ходить мільярдів.

І так люди жили, багато
з них жило добре, деякі у
роковках і все такої по-
оплаченю всего лишило ся
їм 10 мільярдів доларів на
нові спекуляції. А треба
пригадати собі, що 1908 р.
був роком дуже вим для
бізнесів не лиш в Амери-
ці, але у цілїм сьвіті.

Перед пів віком Gladstone
назвав приріст богатства в
Англії „ополомлюючим“.
Однак тодішній приріст се
марна дрібниця в порівна-
нї з приростом капіталу
за 1908 рік і то не лише
в одній Англії, але в цілїм
цивілізованім сьвіті.

Однак кожда річ має і
свою відворотну сторону.
Усяка вартість на сьвіті
повстає завдяки праці. У-
се те, що з'уживає ся і у-
се те, що не з'уживає ся,
але стає новим капіталом,
зродило ся тільки з праці.
Суспільне добро не може
безумовно в ніякий инь-

ший спосіб повстати. І те-
пер заходить питанє скіль-
ки „відложили“ за послід-
ний рік робітники?

І коли майно сьвіта ро-
сте страшно скоро, коли в
однім 1908 році воно зро-
сло більше як за 1907 літ,
то є від часу рождества
Христа — то що в того
припадає на робітників?

І коли возьмемо під роз-
вагу найбогатший край
сьвіта Англію, то приїде-
мо до дуже сумної відпо-
віди. Англія капіталізує в
такім злім для бізнесу ро-
ці 800 мільонів доларів. Пі-
сля впису послідними
тижнями с. р. уладженої
конскрипції населєня чи-
слить Англія 34.945.600
мешканців, з яких 1.709.
436 живе в заможі для
бідних а висше 500.000 ді-
стає старєчу пенсію. Та-
коже в публичної милости-
ні живе у найбогатшїм на
сьвіті краю кругло 2 і
чверть мільона людий, тих
людий, які завдяки старо-
сти або яким иньшим при-
чинам не єуть в силі заробити
своїми руками на власне
житє. В Лондоні зно-
ва, найбогатшїм на сьвіті
місті кождий чотирнадця-
тий чоловік живе в мило-
стині...

Отсе є і відповідь на по-
ставлене питанє.

Ц — ий.

ВЕЧЕРНИЦІ!

в пам'яті Тараса Шевченка
заходом тов. „Подільська Січ“
(відділ жіночий)
при співучасті хору „Бояна“
відбудуть ся д. 30-го січня с. р.
в галї Ліберти ч. 263—257 Е.
Houston ул. в Нью-Йорку.

Товаришки й Товариші! Ми
українські жінки в Нью-Йорку
хочемо першим своїм виступом
звєличати пам'яті найбільшого
нам генія. Сподіючись, що й
Ви не менше розумієте і спі-
луйте нашим намірам, своєю чи-
сельною співучастю допоможе-
те нам належно їх сповнити.
Програма є дїбрана а крім того
по вечєрницях відбудеть ся за-
бава з танцями.

Музика під дїрінгенцією тов.
Гуменюка.

Початок о 7. год. вечєром.

Від Комітєту: Анна Сушик,
Марія Чайківська, Текля Гарма-
тюк, Євгенія Вакулінська, Ми-
халїна Зарубинська, Анастасія
Шкільняк, Олена Чайківська,
Йоанна Гарматюк, Анна Бога-
чик, Михалїна Заболотна. 2-3

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ!
Устроєє Братство сьв. Георгія,
члени наддніпрянського „Соко-
ла“ в Суботу, дня 30. Сїчня 1909
New Academy Hall під числом
532—25 S. 4-th Str., Philadel-
phia, Pa. Початок точно о 7. г.
вечєр. Музика знаменита.

Вступ для мужчин тільки 15
цнт., для жєнщин то цнт. При-
будьте на той перший Руський
Сокільський Баль, а сподїєм ся,
що кождий з гостей забавити
ся до волі.

І я піду на сей Баль,
Бо інакше був би жалє.
Там найду гарну дівчину
Й погуляю до загину.
Всі товариші підуть,
Бо где я, там й вони їдуть.
С. Вільчинський,
М. Бурій,
В. Матоліч.

Хочете добру річ набути а
при тім дешево, удайте ся
на понизшу адресу. Пишіть
по польсько-руськїй образ-
ковий каталог і залучіть
марку за 2 цнт.

Адреса:
ANIELA ORZESCH
6 Sylvan Court, New York City

„SVOBODA“

(LIBERTY)

The Ruthenian Weekly

Published every Thursday at
224 Hudson St., New York, N. Y.

Published by

The Little Russian Nat'l Union of
America.

Established 1893.

Rev. P. Poniatyshyn,

Superintendent,

411 Washington Ave.,
Elizabeth, N. J.Anth. Curkowskyj, editor.
184 Hudson St., New York.K Kirczow, manager.
184 Hudson St., New York.

Terms: Two dollars a year.

Advertising rates furnished on
application.Entered as second-class matter
December 21, 1906, at the Post
Office at New York, N. Y., under
the Act of Congress of March 3,
1879.

„Свобода“

часопис для руського народа в
Америці і орган „Р. Н. Союзу“,
виходить що тиждень в четвер
і коштує:в Америці на 12 місяців... \$2.00
до стар. краю на 12 місяців \$2.00
в Америці на 6 місяців... \$1.00Оплучувати газету треба все-
гда з гори.Гроші треба посилати в ре-
дистрованим листі, або через
експресовий, або поштовою мо-
ney order (моні ордер). Money
order, то є карточка, котру дїста-
ють в почтарю або агента на
експресовій офісі, пішлить нам,
бо без того ми не годні гроший
дїстати.

Адрес:

„SVOBODA“

184 Hudson St., New York, N. Y.

Телефон 7074 Spring.

Хто хоче, щоби єго адрес змін-
ити мусить подати нам, крім
нового, також свій старий адрес.„Чи краде ся Соедине-
нію?“Під повисшим заголовком по-
міщує часопис „Bratstvo“ в чис-
лі 30 з 21-го січня 1909 на 6-й
стороні цікавий артикул, який
поміщуємо тут зі згляду на
його дані без ніяких змін, в ру-
ській перекладі:„Отсе повисше питанє ставить
„Вїстник“ і рівночасно оголо-
шує посвідки банків, щоб в сей
спосіб доказати фактами, най-
ліпшими доказами, кілько то
гроший находять ся в касі „Со-
единенія“....Ви певно чули цікаву казку
про одного злодія, який пішов
до складу убранный — Вибрав
собі найгарніший одяг, задяг-
нув ся в нього та місто заплати-
ти, найспокійніше пішов собі
розштовхуючи на боки купую-
чих. Властитель складу поба-
чавши се набрав крику на все
торло: „Тримайте злодія!“ —
Однак в сю мить і сам злодій
почав кричати: „Держіть злоді-
я! держіть злодія!“ а люди
бачучи, як він ревню біжить, ду-
мали, що то він так щиро ло-
вить злодія та еще і з дороги
йому сходили, щоб лиш помочи
йому зловити злодія.„Чи краде ся в „Соедине-
нію“? — питає „Вїстник“ і до-
казує квітами, що в 7-ох банках
має „Соединеніє“ зложених \$85,
386.12 і проценти.„Чи краде ся в „Соедине-
нію“?....

Чи нїгер є чорний?

Чи огонь пече?

Чи лід є холодний? — Яка
на се може бути відповідь?Возьміть, братя, тепер олівець
до рук і пишть як слїдує:Кожний член платить до „Со-
единенія“:На фонд Св. О. Николая по
25 цнт. річно;на фонд бідних по 1 центі мі-
сячно;на народний фонд по 1 центі
місячно;на резервовий фонд по 2 цен-
ти місячно.Разом отже кождий член пла-
тить по 73 центів річно, які то
гроші повинні ненарушимо ли-
шити ся в касі.Число членів в „Соединенію“
після послїдного виказу вино-
сить 21.396 — однак число чле-
нів доходило уже і висше 23
тисяч...Щож ми хочемо тут доказа-
ти?

Отже просимо уважати:

Возьмім число членів за по-
слїдних п'ять літ — пересічно
лиш по 20.000 (мimo того, що в
тїм часі було уже нераз і більше
як 23 тисяч членів); кождий з
них платив лишень на висше
подані фонди по 73 центи річно,
що за п'ять літ зробить круглу
суму 73.000 дол., словами: сім-
десят три тисячі доларів, і то
без процентів; з процентами
сїя сума зросте до 85.000 дол.,
словами: вісімдесят п'ять тисяч
доларів!„Чи краде ся в „Соедине-
нію“?Доказують квітами, що „Со-
единеніє“ має в банках тільки
85.386.12 дол. — отже має в бан-
ках лиш ті гроші, які члени про-
тягом п'ятих років платили
лишень на фонди!!„Чи краде ся в „Соедине-
нію“?Де суть гроші, що члени пла-
тили як вступне?Де суть ті гроші, що члени
платили на фонди протягом
дванадцяти літ — поза-
як на ті фонди платили ся вже
від першої хвили зало-
ження організації.Де суть ті гроші, котрі лиша-
ють ся кожного місяця по ви-
платі посмертних заможог?На оплату урядників, як та-
кож і на адміністрацію платять
ся прецінь осібю по 10 центів.А кілько то членів виступило
або було виключених або по-
мерло від часу існування „Соєди-
ненія“? Онї прецінь всі плати-
ли і вступне і на фонди — а тих
гроший їм ніколи ніхто не звер-
тав: Де суть ті гроші?„Чи краде ся в „Соедине-
нію“?Головний уряд „Соединенія“
доказує відфотографованим кві-
тами сімох банків, в яких суть
зложени усі гроші „Соединенія“,
що лиш ті гроші становлять ма-
еток „Соединенія“, а се суть
тільки ті гроші, які члени про-
тягом п'ятих послїдних років
зложили виключно на фонди —
а решта десь присохла, розтоп-
ла ся в касі, або якимсь иншим
способом зникла!!

„Чи краде ся в „Соединенію“?

Возьміть до рук „Вїстник“,
орган „Соединенія“ з року 1900
за місяць юній і юлій; там сто-
ять видруковані слїдуючі слова:
„V Sojedineniju robia
sja krutarstva, svindler-
stva i uizarstva“. Сї слова
писав сам Жаткович, котрий
найліпше знає про се, як то газ-
дує ся в „Соединенію“.

„Чи краде ся в „Соединенію“?

Перечитайте собі числа „Вї-
стника“ з 1906 року, видані пе-
ред конвенцією в Вилкесбері,
там найдете на се питанє до-
кладу відповідь. — Наколи Мг.
Жаткович хоче, то можемо сї йо-
го слова передруковати.

„Чи краде ся в „Соединенію“?

Бувший гл. предсідатель „Со-
ед.“ Михайл Югас, в своїм спра-
вдовдані на згаданій конвенції
в Вилкесбері говорить так: „Де-
які спекулянти хотять захвати-
ти цілий масток у свої руки“ —
А як виходить з фінансового
справдовданя, оголошеного в чис-
лі з дня 17-го грудня 1908 вони
і захватили!Правда, пишуть, що „Соєди-
неніє“ має недвижний масток
(дім, друкарня і т. и.) на 65.000
дол.Бувший предсідатель, Мих.
Югас в своїм справдовдані на
конвенції в Вилкесбері говорив
про друкарню:„Коли всез. отець Теодор
Дамьянєвич був головним пред-
сідателем „Соединенія“, жив з
Жатковичем в дуже тісній друж-
бі і ся дружба дійшла так дале-
ко, що о. Демьянович ціле майно
друкарні віддав Жатковичу
вона за одного амери-
канського долара.Но, і деж сей нерухомий ма-
еток?Сам Жаткович викрикнув пе-
ред делегатами на вилкесберській
конвенції, що колиб „Соєдине-
ніє“ хотїло продати свій дім,
то не дістало-б за нього більше
як 10 до 15 тисяч.Де-ж толі політи ся ті гроші,
що їм складали члени протягом
дванадцяти літ.Наша пенсильванійська „Slo-
venska Rimska a Grecko-Kato-
licka Jednota“ має лиш троха
більше як дев'ять тисяч членів,
які не платять на ніякі фонди
крім лиш на одно посмертне, та
лиш 50 цнт. вступного: до го-
ловної каси не платять ані одно-
го цента, а прецінь мають в касі
чистих грошей готівкою висше
двадцятьсім тисяч доларів, а в
молодечій касі одинадцять ти-
сяч доларів, хотїть платити за ді-
ти два рази так велику підмогу
як „Соединеніє“.

„Чи краде ся в „Соединенію“?

Ми говоримо що ні, зовсім не
краде ся але бере ся за дорогу
з Гомстед до Нью-Йорку 60.00 д.,
за дорогу до Бреденвіл 42.00 д.,
за дорогу до Джанстевн 63.00 д.,
за віднесенє грошей до банку
65.00 д., за дорогу з Гомстед до
Пітсбурга 25.00 д. і т. д. і т. д. —
як се стоїть ясно в протоколі.

„Чи краде ся в „Соединенію“?

Ми отсим доказуємо і переко-
нуємо, що не краде ся, але — ко-
ли духовний управитель ішов
сповідати до Шікаго, отже їхав
за своїм власним ділом, і повер-
таючи з відтам вступив до Гом-
стед, то за се, що там головні у-
рядники почастували його, він
загадав з каси „Соединенія“
\$110.00, які йому і виплатив го-
ловний уряд.Інший духовний управитель
приїхав відвідати свого товари-
ша в пітсбурську околицю і при-
тїй нагоді відвідав також і го-
ловних урядників „Соединенія“,
та казав собі за „туди“ випла-
тити 75.00 дол.

Знова інший —

Але на що про се все говори-
ти, коли то вже і так загально
звісно тайною, що „Соедине-
ніє“ служить деяким людям за
дійну корову таї і до агітації
проти Епископа!?Тому то ті люди всіми сила-
ми старають ся як найдовше пе-
ретагнути агітацію проти епи-
скопа, щоби під той час могли
надоїти як найбільше молока!Де-що про українську
„презвітерію“.

(Уваги і рефлексії делегата).

„Інша річ є инша, а инша
то знова цілком що иншого“,
сказав якийсь бистроумний фі-
лософ. Сї слова і я мушу поло-
жити за мотто, наколи хочу на-
писати пару слів про нашу у-
країнську „презвітерію“, про
наші презвітеріанські діла і про
нашу, себ то презвітеріанську
любіку. Висше наведений ви-
сказ бистроумного філософа
як раз підходить до нашого през-
вітеріанського-независимого ро-
зумованя, до етики, одним сло-
вом, як сотворений для нас, у-
країнських презвітеріан. Ся са-
мокритика нас самих усталила
се еще більше по важній події,
яка сповнилась дня 21-го с. м.
в нашій гуртці і в гуртку нью-
йорських независимців, „посту-
повців“. Ся подія з 21-го с. м.,
се-ж наш перший крок, се пер-
ше слово, нас, незалежних,
„свідомих і поступових“ лю-
дей, які небезкористовно закри-
ваємо очі всякому видячому
правдыву темряву, а який тіль-ки завдяки своїй несвідомості
ліде за камп.Ся подія, як кажу, се буде
перша і вихідна точка нашої „у-
країнської-презвітеріанської“ і-
сторії на землі Вашингтона, по-
заяк на сей день з всіх сторін
зїхали ся не лишень наші „св'я-
щенники“ — стипендисти, деле-
гати від не-парохій, але навіть
був присутній і сам ясний пан
президент та і инші панове,
члени американської презбіте-
ріанської місії. Аж гень, з Пен-
сильвенії поїздили люди по-
дивити ся на ту велику конфе-
ренцію, себто на почин нашої
новітньої, презвітеріанської і-
сторії в Америці. Розуміє ся, що
на ту, як кажу, історичну през-
вітеріанську конференцію при-
був і я. Та чомуж би ні? Міг
Христос при кінці свого зем-
ського життя висіти між двома
злодіями, то чомуж і мені не бу-
ло піти подивити ся на сю вели-
ку кампанію при 5-ій євнії, де
мала відбутися ся, та „св. конфе-
ренція“.І здало ся мені, неначе я ста-
розавітний Мойсей і лізу дес-
на гору Синай, щоб там на мо-
литві з Єговою набрати ся біль-
шої сили до роботи. Що більше,
ми всі були як мойсеї, що лізли
до президента місії, щоби той
дав нам сили до роботи поміж
фольками. Та се порівнанє є тим
влучнійше, що так як і Мойсей
між народом почав свою науку
з самого почину, так саме і ми
зачинаємо з початку; ба, ми є-
ще більші, як Мойсей, бо Мой-
сей дав закон, а ми не даємо ні-
якого, але самі єсємо законом і
то під покрішкою самої презбі-
терії, яка опікує ся нами, боро-
нить нас перед голодом і холо-
дом; бож їх гроші на місію — се
прецінь средство житя для неро-
бів!Конференцію отворив сам наш
презв. президент молитвою. Зро-
бив се однак не так, як то наші
старі св'ященники роблять, що
коли молять ся, то поперед кла-
дуть хрест на себе. Ми-ж пре-
цінь поступовці, отже хреста не
признаєм; бо коли-б інакше, то
і наша віра не могла-б називати
ся поступовою вірою! Се-ж пре-
цінь цілком ясно, що ніхто не
може назвати себе „поступов-
цем“ хто-б клав на себе хрест!
Се наш головний принцип!По молитві почала ся дискусія
над долею і недолею україн-
ського народу. Американські
презвітери силно налягали на
нас, щоб ми повикидали всі ста-
рославянські звичаї і церемонії,
як кадило підчас богослуженя,
фелони, хрест в руці і т. д. а за-
вело чисто-презвітеріанські мо-
лебні з органами і без ікон.Українські-презвітеріани „св'я-
щенники“ на се обрушили ся
як ося, бо таке прецінь рівна-
ло-б ся простому вишмареню їх
на стріт і то еще під зиму.
Вправді якийсь „місіонар“ з
Пітсбурга силно побивав ся за
сим, аби внесок наших хлібо-
давців перевести в житє і не ви-
кидати стільки гроша на церков-
ні річі і то еще для поступов-
ців, але дарма. Він навіть хотів,
щоб кождий з независимців,
„св'ященників“ взяв біблію під
паху і ходячи від хати до хати
научив Русинів, що — після йо-
го слів — суть темні як табака в
розі а дурні як барани. А осо-
бенно повинні ми їх, себто Ру-
синів — учити мойсеєвої віри,
бо коли вона є одиноко-спасає-
мою для жидів, то чомуж не мо-
же бути такою і для независим-
них поступовців?..На сї слова великий наш Бо-
друг страшно погнівали ся і
сказали, що „інша річ є инша“,
абино то зовсім що иншого“,
але, що сїно є для худоби а хліб
для чоловіка, а з того виходить
що за саме спроваданє біблій а-
мериканські презбітеріани не
будуть ніколи платити україн-
ським презбітеріанам по сто до-
ларів місячно, як се роблять те-
пер. Дальше, спроваданє се бу-
лаб видна робота з видними
наслідками, отже для україн-ських независимців-презбітері-
ян цілком непригожа, коли зно-
ва теперішня є зовсім невидна
робота, отже дуже а дуже при-
гідна. В тїм то і є ціла тайна на-
шого сущестованя, що ми бе-
ремо по 100 доларів місячно за
невидиму роботу!Інші закиди годі нам робити,
бо про се всяк знає, що ми
моралі учили ся по широким
ню-йорських вулицях, а теоло-
гії по салонах.По скінченю справи „чисто-
ти“ независимого обряду пору-
шувано еще много справ дру-
гих і ставлено тисячні проєкти,
які не так конче суть добрі для
загалу, як більше для нас, то є
для „поступових гурт“. Між
иншим порішено, щоб усюди
то є, не лиш в Америці, але та-
кож в Галичині, в Росії і в Ка-
наді, словом, де лиш дасть ся
законхати, що суть люди, які з'у-
муть напильовати на усі свої по-
чутваня релігійні і народні, —
щоб поступовий американський
гурт сейчас вислав своїх місіо-
нарів.Сей проєкт всі дуже радо при-
няли, бо він дає надію на вели-
кий в буччині зріст нашої — ки-
шені.

Омега

делегат „св. конференції“.

3 Когус, Н. Й.

Прибувши недавно за робо-
тою в сї сторони, довідає ся я
зі „Свободи“, а також від людей,
що в Когус грають „Ніч Вифле-
ємську“. То недалеко — думаю,
— треба пійти. А по дорогі мір-
кую собі: Чи втнуть оні „Ніч
Вифлеємську“? Там приходить
стілько красивих співів, тільки о-
сіб виступає. Але йду. Прийшов
я перший раз як грали, в сам
день Різдва, бо грали і другий
раз в Нед. 17-го.Церковця не велика, але му-
рована і зграбенька. Порядки
гарні, всюди чистенько, а що
найбільше ударило мене, то
світло електричне, яке запро-
ваджене в цілій церкві. Се не-
звичайно додає церкві і красно
виглядає. Видно, що люди до-
брі і комітет дбає про церков.
Одно непростиме для Когусян,
що церков свою всадили в таку
діру, що ледви половину її ви-
дно на улиці. Ну! але на се те-
пер не порадиш — пиши про-
пало!Входжу до галі, яка находить
ся під церквою. Галя так само
як церковця не величка, але
зграбенька. На середині, при
задній стїні гарно уряджена сце-
на, заслонена зеленою куртино-
ю.П'ятнадцять хвиль по осмії
дав дзвіночок знати, що за хви-
лю піднесе ся куртина. Всі з ве-
ликим напруженєм ждали сїї
хвилі. Куртина піднесла ся, а
на сцені побачили ми серед те-
много червоного електричного о-
світлення пречудесний вид. По-
чало ся представленє.Не буду описувати самого
представленя, а скажу лиш ко-
ротко, що Когусянці аматори,
в склад яких входили так лем-
ківські як і подільські хлопці,
виразали ся знаменито; а вже по
просту чаруючий був малий ан-
гелік, 9-літня, дуже розумна
красенька дівчинка, Елисавета
Рончовська, донька шторника
д. Петра Рончовського, яка ще-
бетала як пташочок.Гра випала, як перший так і
другий раз цілком добре. Ама-
тори тримали ся дуже добре май-
же всі, взявши на увагу, що всі
майже перший раз в житю ви-
ступали на сцені. Найліпше од-
нак віддали свої ролі д. Й. Коро-
лишин, як молодий пастух, д.
Іван Недільський як Ірод, і д.
Никола Мадзула як фарисей.
Прегарно відбивали всі строї
королів, пастухів, дворян і Си-
меона, які, як довідаєм ся були
випожичені в шторі стародав-
них строїв в Трої. Характериза-
ція була також добра. А вженайкраще випали в обох разях
сїпиви, особливо хори мужьські.
Сїпівали так мило, так ніжно,
що годі що було винайти що за-
кинути.По скінченім представленю
виступив на естраду цілий міша-
ний хор і відспівав дуже уда-
чно п'ять колад „Во Вифлемі нині
новина“, „Бог натуру“, „На
небі зірка“, „Херувими святі“ і
Бог предвчний“. Кожду коладу
переплітано деклямаціями. По
першій коладі виступила 14-літ-
на панна Стефанія Каролишин
і віддеклямувала довгий стих
„В світ за очі“ Богдана Лепко-
го з таким чувством і зрозумі-
нем річи, що всіх присутних по-
рушила до сліз. Всіх очарувала.
Потім деклямувало двоє діточок.
8 літній хлопчик Михайл Миха-
лик досить гарно і сьміло і 9-
літня та сама дівчинка, що гра-
ла ангела, Елисавета. Ся малень-
ка акторка так само так красно
пописала ся з деклямаціями, що
аж два рази мусїла повторяти
свій стихок.Безперечно побіч доброї волі
аматорів велика заслуга припа-
дає д. Филипови Тимкевичови,
тамошньому дякоучителєви, який
заледви кілька місяців тому
прийшов сюда з Ньюарку. Він
то при помочи свого св'ящ. о.
Чаплинського показав, що може
добрий дякоучитель побити.За кілька місяців пробити
щоденної школи дітей і науки цер-
ковного хору вивчив так красне
представленє і дав такий хоро-
ший концерт. Тому кличем:
честь таким дякоучителям!Але як нич нема без але, так
і ту мусимо закинути, що коли
перший раз було представленє
в сам день Різдва, то не було до-
статочного порядку на галі, за
мало було лавок до сидженя і
весь нарід тиснув ся на перед.
Так само вертеп не виглядав до-
бре на сцені, був за малий.За се другий раз дня 17-го сїч-
ня в нед. було все дуже добре. Ко-
мітет постарав ся о лавки на ці-
лу галю, тож всі заховали ся ду-
же спокійно. Також і вертеп був
сим разом цілком инший, вели-
чавий.Народу всїлякого на пред-
ставленю було досить. Були на-
ші Русини, були і инші Славя-
не, були Айриші, Французи,
тож і не дивно, що зараз на дру-
гий день рано появил ся вже о-
пис представлення з як найкрас-
шими похвалами для Русинів а-
ранжерів і декляматорів в ан-
глійській газеті.Були Русини, то правда — але
на жаль не всі. Треба знати, що
тут, як мені оповідали, ще мно-
го темноти між нашими людьми,
особливо між деякими братами
Лемками. Виразно кажу, між де-
якими, бо Лемки, то гарний на-
рід, але щож, шкїл у них в краю
дуже мало, крім гір і овець нічо-
го не бачив, десь колись був в
Церкві, підір та поїхав до Аме-
рики. Ту, коли щось почує за
такє, що в краю як раз в своїм
селі не бачив, то вже грїх непростимий,
того поняти не може.
Повідали мені другі люди, що
коли дякоучитель в день Наве-
черія Різдва розносив по гавзах
після звичаю всюду в краю прак-
тикованого освячені св'ящен-
ником в церкві просфори, то в
кількох гавзах впрост не приня-
ли кажучи виразно: се-го ані я,
анї мій няню, анї мій дід не ї-
ли — і я не хочу. А коли відбу-
вало ся так красне представленє,
то з 5—6 фамілій, які мешкають
як раз на против Церкви ніхто
майже не був крім кількох, бо
каже „я не цікавий на шов. Як
схочу пійти на шов то си пійду
за 5 цнт. на місто.“От така то ще темнота між на-
шими людьми! Волинь зачати
св. Вечеру високою, як посвяче-
ною просфорою, волинь сидіти
в гавзі при пиві і висці, як-пий-
ти на так гарне представленє.
Але якби так давали там за дар-
мо виску або пива, тоби двері
розвалили — а дїтв на представ-

лене. Ой брак просвіти, брак просвіти!

Помимо того представлене ви-пало при повній галі учасників так своїх як і чужих як най-красше на славу граючих — і чесних Когусян, так Лемків, як і Подольків і лишило по собі як найліпше вражінє, так у своїх як і в чужих

Гість.

Новинки.

КАЛЕНДАР.

Січень.	
28	Ч. Павли Тав
29	П. Пола. ок Петра
30	С. — Антонія Ред.
31	Н. О МПТ і ФАРИС.
1	П. Лютий. Макария
2	В. Мавсима. Неоф.
3	С. Тимотея

ДО ВІДОМА УСІМ ПП. МІС-ЦЕВИМ СЕКРЕТАРЯМ Р. Н. СОЮЗА.

Упрашає ся усіх секретарів місцевих відділів Р. Н. Союза, аби при нагоді подавання Головному Урядови Р. Н. Союза імен „принятих на ново членів“ (то є тих, що попереднього місяця братство їх суспендовало) рівночасно подавали і їх адреси до адміністрації „Свободи“.

Се є доконче по тій причині, що раз суспендованого члена сейчас викидає ся з адресара і коли по місяці братство прий-ме його на ново, ми дістаємо лиш його ім'я, але без адреси, та тому не єсмы в стані посилати такому членови часописи. Нако-ли отже П. П. секретарі місце-вих відділів звольте ласкаво по-давати нам і адреси „новоприй-ятих членів“ до тим способом за-побіжить ся усім колотнечам, квасам і наріканям.

Адміністрація „Свободи“.

— В суботу, 23-го с. м. поміж 5 і 6-ою годиною рано збили ся два кораблі „Републік“ і „Фльоріда“ в віддаленні 200 миль від Нью-Йорку. Корабель „Републік“ пішов на дно, однак пасажирів удало ся врятувати. В ката-строфі згинило 6 осіб: 2-ох по-дорожніх з парохода „Републ.“ і 4-ох матрозів з „Фльориди“. О-пис події подаємо після опису наочного свідка, А. Whittle-a. Він оповідає: В суботу рано, по-між 5 а 6-ою годиною стояв я на палубі „Републік-и“ та старав ся перебити зором густі клуби мраки, що зовсім закрили море. В коротких перервах відзивала ся корабельна сирена а її різкий тон переривав тишину. Ніщо не передказувало грозної небез-пеки. В тім... Се що?... З боку корабля, десь дуже близько, лочув ся перерзливий свист, так що я мимовільно, одним ско-ком відскочив на середину палуби. В сій самій хвилині, як я-ке страшне марево виринув з боку нашого корабля другий па-рохід і вдарив наш власне в се-саме місце, де я перед хвилино-ю стояв. В наслідок страшної сили удару задрігав наш вели-канський парохід так, що здава-ло ся, що він розлітає ся в кус-ки. Неначе острій ніж у груді врізав ся парохід „Фльориди“ в бік „Републіки“. Другий кора-бель сейчас цофнув ся і звернув ся трохи в бік. Його котвиця за-мотала ся на наших кораблі і зірвала ся з ланцюха. В наслідок удару розбито п'ять кают на на-ших кораблі. Також і каюту, в якій був уставлений апарат для бездротного телеграфу зів'язав частково знищений. Сам апарат зів'язав ненарушнимий і се вира-тувало більше як 1000 людям жи-тє.

— Незвичайні близнята. В російським місті Оренбурзі бу-ли дня 6. жовтня в міським ро-дильнім домі незвичайні родини — вродило ся двоє дівчаток, що

зросли ся одна з другою груд-ми та животами, від самої шиї аж до краю ніг. Родини минули безпечно. Мати тих близнят є оренбурська міщанка. Їй 23 ро-ки. Близнята живі і здорові. Ва-жать вони обидві 10 фунтів. Го-дують їх штучним способом, бо боять ся показати близнят мате-рі, щоб не стурбувати її. Дирек-тор родильного дому каже, що близнята мають одну на двох печінку, одно серце, та ще ма-буть і кишки деякі спільні. Че-рез се не можна їх розрізувати.

— Розміщенє українського народу в Росії. В київським у-країнським „Науковим Товари-ством“ на зборах статично еконо-мічної комісії при історичній секції. Т-ва д. В. Кошовий по-дав зібрані ним цифри про роз-селенє українського народу: 66 проц. до 99 проц. українського народу живе в 88 повітах 13-и губерній, а 50 проц. до 66 проц. в 19 повітах 12-и губерній. Всі ті 107 повітів займають простір 525-553 квадратних верстов, значить більше як ціла немець-ка держава.

— В жіночім православнім мо-настирі недалеко Києва знайде-но в одній келії прикуто до сті-ни ланцюхом молоду дівчину. Стверджено, що за якесь дрібне переступство закуто її перед чо-тирма місяцями з припорушення тітки монашки в порозумінні всього монастиря. Несчасну жертву так мучили, катували, що допровадили її майже до бо-жевіля.

— З в'язниці в Принц Альберт Саск. випущено тими днями шість духоворських жінок, ко-трі там пересідали по шість мі-сяців за те, що відказували ся носити одяг, і ходили голі по улиці. Коли їх змнкнуло до в'яз-ниці, они не хотіли приймати жадної поживи, і в'язничні вла-сти мусіли їх силою кормити. Побут в в'язниці видко вплинув на них досить добре, бо тепер покинули свою глупу манію, носять одіж і ідять що попадає. (Кан. Фарм.)

— Страйк о вуси. В елізей-ській палаті в Парижі, (Фран-ція) в урядовім мешканю прези-дента републики, ціла служба, як портіери, люкаї, кухарі, віз-ники і т. п., внесла петицію на руки президента републики, Фалієра, домагаючи ся, щоб кожному слугі вільно носити до-вольний заріст. Домовий регуля-мін елізейської палати наказує службі „голєне верхньої губи“, але служба в петиції говорить, що в „демократичній републи-ці не вільно накладає людям та-кі признаки неволі“. Автор пети-ції звернули ся до міністра публичних робіт Вівіанія о по-міч, яку Вівіаній прирік. Як пре-зидент Фалієр ту справу порі-шить, не зняти, але що має з тим клопіт, се річ певна, бо з огляду на урядові прийнята страйк па-латної служби був би дуже не-вигідний.

— Російська поміч в Мессі-ні, навіщеній землетрусом. Кор-еспондент одної французької часописи сими днями поверну-з в Мессині до Парижа і оповідає, в якій спосіб російські офіце-ри „гулялі“ через вісім день по землетрясеню в Мессині. „Один кадет воєнної маринарки“ — пише сей кореспондент, — „що вів ратуноківі праці російських матрозів при усуваню руїн, по-бачив якогось чоловіка, який ви-дав ся йому підозрілим. Сейчас видав приказ його зловити і ставити перед себе, а коли се стало ся, приказав матрозам пе-решукати його кишені. І добу-то з них гроші та всілякі доро-гоцінності. Кадет, який дуже мало розумів по італійськи, ска-зав до арештованого в питаючім тоні: лярдо? (злудій?) Заки перепуджений і дріжачий на ці-лім тілі чоловік міг второпати, що властиво москаль від нього хоче, добув кадет револьвера і застріляв його. По сім пішов до свого дальшого занятя, неначе нічо не случилось ся.

Коли російські матрози по-вернули на свій корабель — го-ворить дальше згаданий корес-пондент — запитав я того каде-та, скільки людей він застрілів. Заким я висів на сушу — відка-зав кадет — взяв ся зі собою 24 патронів а крім сего 6 патронів мав я у своїм револьвері. Усіх 30 патронів вистріляв я і то на па-ру кроків відлеглости. Сі слова говорив кадет з хвальною, пев-ний своєї заслуги, як пристало орудієви російського ката, яко-му мордованє людей у Росії ста-ло як хліб насущний. Нема то, як російська культура!

— Катастрофа в майнах. Дня 25-го с. м., недовго по 9-ій годи-ні вечером в майнах угля в Bos-well, Ра. наступив вибух газів получений з пожаром, який від-трав відворот находячим ся під пору у нутрі майнерам і уряд-никам. В приладі вентиляційнім показали ся була якась хвиба і тому урядники з'їхали у гліб, щоб її винайти. Ледви находи-ли ся там годину, як наступив вибух газів. Припускають, що в наслідок того погубило що най-менше 25 людей. Сейчас почи-нено усі можливі ратуноківі за-рядження — поки що однак без-успішно. Перед майнами згро-мадило ся велике число родин майнерів, що серед роздираю-чих серце плачів ждуть на якусь відомість про своїх нещасних батьків і мужів.

— По п'ятох днях, в яких у Нью-йорським порті не висів ні-один емігрант — а якого випад-ку від 8 літ єще не було — дня 25-го прибуло опять 4000 емі-грантів на 7-ох пароходах. На пароході „Балтік“ прибуло 1180 Італійців, а на пароході „Пен-сильвенія“ з гамбурської лінії около 1000 самих Слаянів.

— Як доносять телеграми з 24-го с. м. то болгарське прав-ительство нараз покликало усі ре-зерви з корпусу, що стоїть на турецькій границі. Говорять, що також в недовзі і резервисті других корпусів зістануть по-кликани до чинної служби. В ви-ду політичного положення на бал-канським півострові, се поступо-ване Болгарії являє ся загадкою.

— Шевченко а Чорногорці. „Рада, доносить, що в справі збудованя памятника Шевчен-кови російська місія в Чорногорі повідомила полтавський комітет для збираня жертв на сю річ, що за допомогою в збираню жертв у Чорногорі можна уда-ти ся до чорногорского митро-полита, який бував в Росії і те-пер має з нею звязки, або до ректора цетинської духовної се-мшарії д. Живко Драговича, я-кий учив ся в петербурьскім уні-верситеті. Але на успіх у сій справі в Чорногорі мало надії, бо ім'я сего українського поета там, мовляв, майже незнане, та й материяльний стан чорногор-ської інтелігенції такий незавид-ний, що навряд чи навіть зруч-но пропонувати їй підписку на справу доволі їй чужу й не спо-лучену ні з якою добродійною метою. — Про подібне фяско з Сербією недавно писано. І по-що було доводити до сего?

Президент Рузвельт обжало-вав в кримінальній суді видавцю ньюйорської часописи „World“. Пуліцера о очерненє. Свого ча-су часопис Вурд оголосила, що при закупні прав до панам-ського каналу поповнено цілий ряд всіляких швядлів, в яких замачали руки швагер прези-дента і брат Тафта.

— Смерть „чудотворця“. В Ро-сії помер звісний „чудотворець“ Іоан Кроштадський. Темний російський нарід вірив у його надприродні сили, уважав, що його молитви помагають у хоро-бах, що відгадує будучинну, творить чудеса і т. д. Сфанати-зована толпа уважала його за пів бога, за другого Христа, мо-ляла ся до нього, цілувала сліди його ніг та творила нові релігій-ні секти. Хитрий Іоан Крош-тадський потрапив використати

сей вплив, який мав на темну толпу і при всякій спосібности накликував нищити хотя би й найменший вільний рух. На всіх революціонерів кинув клят-ву, в силу якої сам не вірив, а не оминув і Льва Толстого. Ре-акційні російські газети назива-ють його „найбільшим мужем“ Росії та наводять його „чудеса“. І наші москвофіли часто вели-чають сього „чудотворця“, та певно помістять у календарі Об-щества Качковського або у „Временнику“ „жизнеописание“ сього архі-чорносотенника, яко-го недовзі зроблять св'ятим.

— ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ І — „ВЕЧЕРНИЦІ“

(Діло музичне Ніщинського) устроєє гр. кат. парафія св. Ю-рія в Нью-Йорку дня 6-го Фебру-ара в суботу о 7-ій год. вечером в галі Manhattan Lyceum, 66-68 4-th Str.

Хор Нью-Йорського Товариств. „Гоян“ під управою п. М. Гун-дича. Музика п. Смолинського. Цілий дохід на будову нової гр. кат. рускої церкви в Нью-Йорку. По 11-ій год. БАЛІ і красні за-бави.

Дорого не коштує лиш перво-рядне крісло 75 цнт., 2-рядне 50 цнт., 3-рядне 35 цнт. а балйон (галерія) 25 цнт.

Комітет паракіяльній.

КРУЖОК АМАТОРСКИЙ в YONKERS, N. Y.

виставляє в Суботу 30-го Януа-ра с. р. в Turn Hall 93-95 Elm St. „МУЖИКИ АРИСТОКРАТИ“ Образец Народний в 2-ох діях

Дієві лица:

Панько Когут, сел. п. С. Фецько Катерина його жена
..... п-а Кс. Вірхняньска Стефанко їх дитина п. Ф. Іван Мартин їх дитина
..... п. Мик. Турчин Маруся, вихованка
..... п-а Теод. Гарбера Андріах Комірниця
..... п-а Ан. Цідила Осип халупник п. Йос. Вариха Тимофій Фельдвель
..... п. Ів. Павчик Мошко арендар п. П. Мігаліско Шмоль жидок .. Ів. Лучковець
Режисер М. Матвієв.

Перед і по представленю заба-ва з танцями.

Межи актами місцевий хор „Бояна“ відспіває з пісні: I. „Ой у полі три керниченки“, II. „Ревета стогне“, III. Ще не вмер ла Україна.

Початок забави о год. 2-ій по полудни. Початок представлення о год. 7.30 вечером.

Першорядні крісла по 35 цнт. Вступ на салю 25 цнт. від особи.

ПОЗІР DIXONVILLE, PA!

Подає ся до загальної відомо-сти, що братство св. Івана Хре-стителя відділ 182. Р. Н. Союза уладжує

ПЕРШИЙ БАЛІ

дня 30-го січня с. р. в галі Бен-ца, в Dixonville, Pa.

Початок о годині 2-ій по пол. до години 12-ї вночі.

Вступ для мушин 50 цнт. для женщин вільний.

Музика гарня, нап'ятки знаме-ниті За добру забаву ручить ба-левий

Комітет

— Всіх тих, що замовили від нас „Устав Церковний на рік 1909“ повідомляємо, що „Устав замовили ми з Товариства „Просвіта“ у Львові письмом з дня 20. жовтня 1908, на що дістались-мо ось таку відповідь: „Львів дня 9. падолиста, 1908. Хв. Руска Книгарня в Скрентон, Па. Типики вишлемо доперва в грудні, бо тіж доперва в дру-ку.“ Помимо того Типики до-нині не прийшли. Скро їх діста-немо сейчас розішлемо нашим передплатникам, а тепер проси-мо лише о терпеливість, бо не з нашої вини Типики ще не до-ручені.

З поважанєм
Заряд Руської Книгарні в
Скрентон, Па.

Виназ членів Р. Н. С за місяць Грудень 1908 р.

Візра	На візра	На візра	Візра	На візра	На візра
1	291	949	112	7	5
2	56	—	2	113	30
3	227	832	114	44	—
4	85	518	115	31	—
5	74	—	8	116	1
6	92	—	2	117	25
7	44	531	118	6	5
8	41	132	119	—	—
9	85	—	21	120	52
10	93	1036	121	145	185
11	28	—	8	122	45
12	79	37	123	178	22
13	24	15	124	28	19
14	88	22	125	—	20
15	33	—	—	126	38
16	21	316	127	15	—
17	29	—	—	128	14
18	30	—	15	129	50
19	74	841	130	17	5
20	62	411	131	4	—
21	15	—	4	132	29
22	2	—	—	133	—
23	40	—	7	134	34
24	19	1	2	135	121
25	48	2	2	136	21
26	38	—	2	137	10
27	50	736	138	6	5
28	127	2715	139	27	—
29	29	119	140	44	—
30	83	917	141	12	2
31	39	—	—	142	11
32	49	—	6	143	60
33	202	5120	144	16	15
34	18	—	—	145	20
35	44	—	5	146	21
36	38	—	18	147	20
37	50	117	148	21	2
38	70	413	149	17	—
39	46	45	150	12	—
40	120	513	151	—	8
41	35	—	—	152	41
42	55	846	153	15	3
43	35	—	10	154	32
44	10	—	—	155	13
45	38	79	156	—	—
46	160	143	157	36	3
47	61	37	158	30	2
48	109	108	159	20	7
49	15	—	—	160	18
50	11	—	—	161	20
51	36	—	—	162	19
52	44	—	—	163	22
53	221	2161	164	13	6
54	10	41	165	35	6
55	80	411	166	48	—
56	35	13	167	15	3
57	20	—	—	168	16
58	101	730	169	28	1
59	25	55	171	15	10
60	1	86	171	3	6
61	81	—	—	172	—
62	85	419	173	21	2
63	73	—	9	174	30
64	4	—	—	175	9
65	85	310	176	12	—
66	36	62	177	6	—
67	153	211	178	7	7
68	13	18	179	29	—
69	31	32	180	15	—
70	44	48	181	12	—
71	25	—	—	182	16
72	62	—	26	183	14
73	14	23	184	38	—
74	18	—	—	185	54
75	27	—	—	186	32
76	14	51	187	9	13
77	18	—	—	188	20
78	171	2	—	189	29
79	21	—	—	190	—
80	61	—	—	191	38
81	22	—	9	192	10
82	101	—	16	193	11
83	5	64	194	6	10
84	54	—	—	195	15
85	163	311	196	47	—
86	61	—	—	197	28
87	17	19	198	35	20
88	8	27	199	21	5
89	17	—	—	200	7
90	22	12	201	13	1
91	65	181	202	9	40
92	91	39	—	203	3
93	18	—	—	204	3
94	39	171	205	30	16
95	52	11	—	206	10
96	56	1717	207	45	7
97	11	13	208	52	5
98	29	28	209	35	—
99	72	367	210	16	12
100	13	5	—	211	9
101	—	9	—	212	21
102	62	12	213	8	12
103	13	—	—	214	29
104	115	527	215	16	—
105	7	104	216	16	—
106	46	23	217	—	84
107	43	613	218	19	—

108	59	19	5	219	10	5
109	33	1	2	220	8	10
110	28	—	—	221	11	19
111	7	9	—	222	42	5

Разом 902412281340

ПОДЯКА.

Отсим складаю прилюдну по-дяку аматорам, що в св'ята Рож-дства Христового урядили пред-ставленє „Ніч Вефлєємська“ на дохід греко-кат. церкви св. Пе-тра і Павла в Ембридж, Па. Найбільше потрудили ся коло сего представлення місцевий дяк Мих. Гардай, Роман Колодій-чук, Петро Колодійчук, Онуфер Вархоляк, Мих. Бірців, Федьо Шумила, Мих. Гриневич, Юрко Полюга і Гринь Ленє. Представ-лення вихвалювати не буду, ска-жу тільки то, що ніхто не жалу-вав що пішов на представленє. Доходу прийшло на церкву 17-50 дол. а позаяк з царі з жидом пішли ще були на коляду і зі-брали 10.35 дол. то завдяки вис-ше наведеним молодцям прий-шло на церкву \$27.85. Щире ру-ске Спаси Біг Вам за те молод-ці рускі.

о. М. Данилович,
гр. кат. душпастир.

Надісланє

Спис жертв.

для вдови і сиріт по бл

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Покровитель і почесний член
Р. Н. Союзу.

Ієрархія Стефан Сотер
Ортинський, перший руський
єпископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на
року 1908—1910.

Духовний управитель:
о. Михайло Балок,
712 Carson Str. S. S. Pittsburg,
Pa.

Председатель:
Дмитро Капітула,
McAdoo, Pa.

Місто-председателька:
Марія Черешак,
Trenton, N. J.

Місто-председатель:
Федор Гут. Кульчицький
Pittsburg, Pa.

Касієр:
Алексій Шаронь,
524 Pine & Franklin St., Sha-
mokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодор Лабовський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Глова, Shamokin, Pa.
Андрей Стефанович, Pittsburg, Pa.
Алексій Горбаль, Derby, Conn.
Михайло Черік, Cleveland, O.

Контрольна Комісія:
о. Д. Добротвор, 25 Chesnut Str.
Yonkers, N. Y.

Василь Гришко, Scranton, Pa.
Михайло Бабій, Chicago, Ill.

Директор друкарні:
о. П. Понятишин, 411 Washing-
ton Ave., Elizabeth, N. J.

Редактор:
Ант. Цурковський, 184 Hudson
Str., New York, N. Y.

Менеджер друкарні:
Б. Кирчів, 184 Hudson Str.,
New York, N. Y.

Головний організатор:
Мих. Беля,
56 Hamilton Str., Holyoke, Mass.

Вступайте до Союзу!

„Союз“ — одинокі русько-народна організація в Америці.

Приймає членів від 1 року до 40 літ життя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерті члена кляси „А“ (ціле посмертне) \$1000.00.

В разі смерті члена кляси „Б“ (половину посмертного) \$500.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А“ 400.00 дол.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б“ 200.00 дол.

Посмертне за дітям від 15.00 до \$300.00.

В разі втрати: а) обох очей \$1000.00, б) одної руки, ноги або ока \$300.00.

Сам отець родини в шпиталі божевільних, Союз платить що року родині \$150.00.

Хто хоче вступити до Союзу, мусить вписатись в клясу до братства, яке належить до Союзу.

Важне

для П. Н. Секретарів Р. Н. Союзу.

Повідомляю раз на все, що всі гроші належать до каси Р. Н. Союзу, посилаєся так: на money-order-ах або чеках виписуєся ім'я Alex Sharehon, Shamokin, Pa. Дальше так записаний money-order або чек не посилаєся до Голов. Касієра, але враз з виказами до Голов. Секретаря. Головний секретар після відсилає їх до Голов. Касієра.

С. Ядловський,
Голов. Секретар.

Ч. 811 КВІТ \$58.00
на п'ятдесят доларів, котрі місцев. уряд отримав як кошта похоронні по Василю Ішенич-кім з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.
Pittsburg, Pa. 11. Януара 1909
Н. Войтович.

Свідки:
М. Стефанович,
Яков Віда.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.
Відділ (число) 53.

Н. Войтович предс.,
Ю. Бережницький секр.

Ч. 823 КВІТ \$1000.00
на тисяч доларів, котрі п. Текля Гладш отримала як посмертну за допомогу по мужу Михайлі з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.
Northampton, Pa. 18. Jan. 1909.
Текля Гладш.

Свідки:
Іван Гладш,
Ант. Вавриків.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.
Відділ (число) 33.

Т. Кокоцький секр.

Ч. 824 КВІТ \$400
на чотириста доларів, котрі п. Михайл Каміньський отримав як посмертну за допомогу по жені Ірині з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.
Scranton, Pa. 17. Януар. 1909
Михайло Каміньський.

Свідки:
Ів. Лакота,
Корішо Кутний.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.
Відділ (число) 162.

Стефан Чолій предс.,
Іван Бобницький секр.

Ч. 825 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п. Томко Боднівч отримав як посмертну за допомогу по жені Магдалені з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.
New Burgh, O. Jan. 18. 1909.
Томко Боднівч.

Свідки:
Анд. Чулик,
Йос. Зівчак.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.
Відділ (число) 93.

Мих. Барна предс.,
Мих. Мачек секр.

Ч. 826 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п. Роман Дроздяк отримав як посмертну за допомогу по жені Анні з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.
Pittsburg, Pa. 17. Януара 1909
Роман Дроздяк.

Свідки:
Н. Войтович,
Михайл Митренко.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.
Відділ (число) 53.

Н. Войтович предс.,
Мих. Митренко секр.

Ч. 827 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п. Михайл Грайцар отримав як посмертну за допомогу по жені Марії з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.
Trenton, N. J. Януара 18. 1909.
Михайло Грайцар.

Свідки:
Я. Смоліга,
Юрій Зупко.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці.
Відділ (число) 121.

Ів. Кушнірик з. предс.
Ів. Паславський секр.

Рух

в відділах Р. Н. Союзу.

PITTSBURG, PA. бр. сьв. О. Николая від. 53. визнає всіх своїх членів, які не можуть бути присутніми на мітингу, аби свої належності прислали на адресу: Rev. Nich. Stefanovich, 703 — 7-th Str., S. S. Pittsburg, Pa.
Теод. Гут. секр.

MINERSVILLE, PA. бр. сьв. О. Николая від. 78 подає до відомости, що вибрано слідуєчий новий уряд: В. Крамар пр., Гр. Лазоршак з. пр., Й. Вайда секр., П. Семанчик з. скр., А. Марцінко кас., М. Гнат з. кас., Ст. Бончак з. хорих П. Пудельський дв. Адр.: Jos. Wajda, Box 83, Minersville, Pa.
Й. Вайда секр.

SCRANTON, PA. бр. сьв. Володимира від. 162. подає до відомости, що вибрано слідуєчий уряд на рік 1909: С. Чолій пр., І. Богуцький скр., І. Лакота кс., К. Й. Свацій і М. Сачик контр., І. Ткач над. хор. І. Бабін кап. Й. Короташ двірн.
І. Богуцький секр.

GLEN LYON, Pa. бр. сьв. П. і П. від. 27 подає до відомости, що буде приймати нових членів до бр. за половину вступного в місяцях січня і люти.
М. Фуджак,
Н. Москва,
А. Фринцко.

ALLENTOWN, PA. бр. сьв. Арх. Мих. подає до відомости, що буде приймати нових членів і січня нових членів до бр. без вступного.
Ст. Палиниця, скр.

PERTH AMBOY, N. J. Бр. сьв. О. Николая, від. 104, подає до відомости, що в місяці січня і люти буде приймати ся нових членів до братства без вступного.
М. Ваверчак, секр.

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ
як пошукування знайомих, оголошення балів, представлень, сходжень і т. п. друкує в „Свободі“ по ціні одного цента від слова за оден раз. Гроші треба притримувати наперед.

КОНЦЕРТ! БАЛЬ!
ПРЕДСТАВЛЕННЯ!
устроєє гр. кат. парохія при церкві сьв. Івана Хрестителя в CLEVELAND, O.
дня 13-го лютого 1909
в Окме Hall на Егіе улицы
Програма

1. Я Русин був...
2. Як бим була...
3. Мир вам братя...
4. Чарочко моя...
5. Ой піду я до млина...
6. Боже Великий...

Вісипіває тов. „Клявандський Руський Боян“.

Вступне слово ... о. Е. Бурик Козаченку, дек. п. Вас. Монрик На чужині деклямація ... п. Анна Бабінчак Рідна мова дек. ... п. Кат. Синак Два віночки дек. п. А. Петрусь

„СТРАЙК“
Комедія в 3-ох діях
Вокман ... п. Н. Миланч Ресентий ... п. М. Серак Настуня його дочка ... п. С. Лаш Марійка, її подруга
... п. Г. Кормош Іван, жидівський попіхач ... п. А. Міндек Семен, академік п. Й. Сенчина Василь, мол. господар ... п. Ів. Мітро Василиха, його жінка ... п. М. Кормош Никола, мол. парубок ... п. Н. Кормош Матій, мол. парубок ... п. Й. Дзурічко Мортко, арендар п. П. Єдинак Павлуно, школяр п. Й. Гладш Юрко, школяр п. Й. Капліфк.
Режисер і управитель п. Ів. Поп.

Вступ: муштина з жінчиною 35 цнт., жінчина сама 25 цнт. Сердечно позиваємо наших Русинів, а за добру забаву і смачні закуски ручить
3—5 КОМІТЕТ.

ПІВЕЦЬ ЦЕРКОВНИЙ
пошукує посади дяко-учителя. Ласкаві зголошення:
Paul Czyczotz,
Northampton, Pa. 2-3

ПРЕДСТАВЛЕННЯ І БАЛЬ!
Русько Українська парафія Усп. Пресв. Богородиці в Perth Amboy, N. J. устроєє театральне представлення „ГЕЙ НА ІВАНА ГЕЙ НА КУПАЛА“ в 1-й дії і „МУЖИКИ АРИСТОКРАТИ“ в 2-ох діях в понеділок, дня 8. Лютого 1909 р. в Pulaski Park на гали Нікодема, 730 State Str., Perth Amboy, N. J. Початок о 7-й годині вечером. По представленню Бал. Ціни місць: 1 рядні 50 цент., 2 рядні 35 цнт., стоячі на балконі по 25 цент. Музика першої кляси. Просимо всіх Русинів з міста Perth Amboy, N. J. і з околиці о численну участь. За чесну обслугу і добру забаву ручить
2—4 КОМІТЕТ.

„СТРАЙК“
Читальня „Просвіти“, в Філадельфії, Па. запрошає всіх людей доброї волі на аматорське представлення „Страйк“. Ся дуже цікава і поучаюча штука дужа з життя галицьких хліборобів, робітників, відіграє ся в Філадельфії перший раз, отже всі робітники повинні взяти участь в робітничім представленню, котре відбуде ся 6-го Лютого 1909 в Academy Hall 523 S. 4-th Str. Початок о 7-й год. вечером. Стараємо ся, щоби всіх вдоволити.
КОМІТЕТ.

В день роковин заснования укр. тов. „Просвіта“ 204 відділу Р. Н. С. відбуде ся театральне представлення
АРЕНДАР

(драма в 3-ох діях а 5-ох відслонах з сільського життя)
дня 13-го лютого 1909 р. в Manhattan Lyceum 66—68 East 4-th Str. в Нью-Йорку о 7-й год. вечером.

Шеста відслона „Завіщане“ відспіває хор тов. в супроводі музики Смоленського під управлінням дірігента тов. Стиловського. По представленню БАЛЬ до рана.

Всіх щирих українців з Нью-Йорку і околиць запрошує ся до всіпучасті в наших великім сьвяті.

Дохід призначений на бібліотеку Товариства.

3-4 КОМІТЕТ Товариства.

КОГУСКИЙ БАЛЬ!
Короткі мясниці, треба забавити ся, особливо де тільки гарних дівчат, як в Когус. Тому дня 6-го н. ст. лютого с. р., в суботу, відбуде ся великий парохіальний бал в Когус в просторій гали над почтою.
На сей бал так своїх як і сусідів щиро-сердечно запрошає
3-4 КОМІТЕТ.

ПАРОХІЯЛЬНИЙ БАЛЬ
відбуде ся дня 13-го лютого с. р. в Elizabeth, N. J. на дохід місцевої церкви в гали Singer-a. Початок о год. 5-й по пол. Вступ від особи 25 цнт.

За комітет:
Вас. Левчик,
Юрко Кравець,
Вас. Гриценко 3—5

ІСПИТОВАНИЙ ДЯКОУЧИТЕЛЬ
з добрим баритоновим голосом пошукує посади. Може провадити школу вести читальню провадити хоральний сьпів, і улаштувати театральні представлення. Прошу ласкаво зголосити ся на адресу:
Michael Szczytynski,
328 Daner Ave. Monessen, Pa.

ДЕ Є
Микола Придзимицький, 18 літ, родом з Коршнівки, пов. Скалат. Тому третій рік, як приїхав до Америки до Buffalo, N. Y. і невідомо де тепер знаходиться. Хто би о нім що знав, або він сам, нехай буде ласкавий на оден з понизших адресів зголосити, а дістане належиту винагороду.
Paul Lozinsky,
Northampton, Pa
або: Стефан Придзимицький в Fogesville, Pa 2—5

ОПОВІСТКА.

Перед двома роками помер десь в Америці Іван Вовк, родом з Пальчице, пов. Збараж, Галичина. По нім лишив ся в краю спадок, яким не можуть розпорядити задля браку метрики смерті. Тим-то я підписаний звертаю ся отсею дорогою до Всех. духовних ОО. і взагалі до всіх чесних і добрих людей, які знали-б, де згаданий Іван Вовк помер, або хто його хоронив, з усердною просьбою, щоби подали се мені до відомости. Небіщик був довгий час дяко-учителем в Америці. За ласкаву інформацію дякую сердечно вже наперед.

Стефан Вильчинський,
137 Filzwater St. Philadelphia, Pa

ЧАСИ ПОПРАВЛЯЮТЬ СЯ
тому хочу навізати переписку із вільнодумною працьовитою жінчиною, середного віку. Я сам число літ 29. Прошу о фотографію. За тайну ручу. Сніпайте ся дівчата!
M. Orach, 617 Grove St.,
1-4 Vancouver, B. C., Canada.

ОГОЛОШЕННЯ.

Потрібую сейчас дяко-учителя. Платня місячна (без помещення і харчу) від 35 до 50 доларів в міру заслуг. Вимоги: 1) ґрунтовне знане нотного сьпіву, бодай в практиці, так щоб умів провадити хор. 2) Голос тено-ровий. 3) Знане провадження вечірної школи в руським язичі дві години денно, (в Суботу цілий день) з тутешніми дітьми. 4) Моральність і тверезість.

Голоситись на адресу:
Rev. V. S. Hryvnak,
Box 375
Olyphant, Pa.
Lacka. Co.

СТРАШНІ ЧИСЛА.

„Числа говорять правду“ — говорить стара приповідка. Однак найстрашніший сьуть ті числа, які вказують число непотрібно померлих людей. Богато людського життя можна-би охоронити кожного року, колиб запобігало ся сейчас першим симптомам недиспозиції. Однимоким ліком, який дає скору поміч в усіх таких случаях є Трінера Американський Еліксир Гіркою Вина. Є се загально добре знаую річчю, що природне се вино є зроблене з чистого старого вина і вибраного злія з найбільшою увагою. Є воно знаменитим ліком на недуги органів травлення, як різнож на слабу кров, ослаблене і нервозність. Уживайте сього ліку, як тільки спостережете зміну апетиту, поблідністе, зауважте страту сил, коли спостережете, що щось Вам долягає. По всіх другострах.

Jos. Triner
616—622 So. Ashland Ave.
Chicago, Ill.

Звідни взяв ся редактор?

(Япанська казка).

Господь Бог, сотворивши людей, погадав собі, що було би добре, коли б кождий заробляв на своє жите власною працею.

Не зволікаючи, поручив отже архангелам, щоб покликвали всіх людей перед небесний престол.

Як вже всі зібрали ся, повелів Бог принести великий міх, в котрім находили ся всі авана й занята.

Почав їх розділювати поміж прибувших. Таким робом сдин зістав столярем, другий кравцем, третій шевцем, четвертий аптикаром і т. д.

І в безконечній своїй мудрости учинив Господь так, що всі були вдоволені і все відбуло ся в найбільшою справедливостю.

Хто мав вертливий язик і хорошу вимову, зістав адвокатом; хто визначав ся відвагою, жовніром; хто умів скоренько втікати, касієром; хто цінив над все є справедливість, судією; хто любив „трубіти“, капелмайстером; хто був приятним і позажним, радником; хто грішав слямаварністю, зістав міністром, а хто був брусоватий, жандармом. Хто любив багато обіцати, зістав послом; хто любував ся в солод-щах, цукорником; хто любив підвижки, властителем каменіці; хто мав червоний ніс і лисину, фармацевтом і т. д. і т. д.

Ось таким робом розділив Творець свої дари, поки не випорожнив ся весь мішок. Не забув Господь і тих, що мали покутувати за чужі гріхи, і тих поробив учителями, телефоністами або швачками.

По скінченню поділу хотів Бог відослати вже людий домів, коли тут ненадійно відозвав ся в поза небесного престоло жалісний голос:

— А мені, Господи, не даш ніякого авана?

Творець остановив ся.

В самій річи, забув про чоловіка, який случайно або умисно украв ся за престолом, щоб прислужувати ся, а відтак критикувати.

— Добре — відрік Господь — але пайоване вже скінчене. Як бачиш, мішок є порожний, всі авана роздані; щож я тобі дам, бідаку?

По короткій надумі звернув ся одначе до всіх людий і сказав: „Як примірні божі дітя, мусите вложити ся для сього чоловіка на зване“.

Люди вправді тихцем ронтали, але на ділі не хотіли супротивляти ся божій волі. Одначе кождий, як се звичайно буває, коли жертвуємо щось під примусом, постановив в своїм серці віддати найгіршу часть свого авана.

Так отже адвокат віддав йому трохи своєї вимови і спору дозу крутарства, артист свое бажане, жовнір зухвалість, учитель половину своєї нужди; учені по трохи із свого знання, наворні панове поділили ся в ним своєю чемністю і приятністю, поети дали йому чималу пайку в їхньої фантазії і одушевлення, а фармацевт кашинку із своєї штуки висьмівання людий, яку знав знаменито фабрикуючи фарбовану воду місто жолудкових капль.

Можна собі уявити, яка то саламаха витворила ся в усіх тих жертв.

— І щож ти, бідаку, пічнеш в клаптиками? — поспитав зі смутком Творець.

— Дам собі раду, відповів обдарований з іронічною усмішкою — зістану редактором.

Папері листові з образами представляючі: В. Хмельницького, І. Франка, Н. Лисенка, Т. Шевченка.

25 штун 50 цнт.
SVOBODA
184 Hudson Str., New York

„Русский царь“.

(Після Г. Бернштейна в „Publ. Ledger“.

Виховане російських царів є того рода, що вони вовсім не знають жита. Придворна атмосфера з її всіма інтригами, атмосфера лизунства і підхлібства наповнюють голову будущего самодержця ложними гадками, упрямством, самолюбством, що ділає їх правдивими півголівками. Николай II гий засідаючи на престолі посідав дуже нужденні запаси науки але тим більшу дозу уперевень.

Еще будучи наслідником престола він дійшов степеня полковника. Усі його обов'язки як полковника полагали на тім, що він мусів носити мундур. Якийсь питаня розумові його вовсім не інтересували. Погляди молодого наслідника раз у раз пугали як баньки з м'яса. За нього дворська кліка, починаючи від великих князів, а кінчаючи на придворних гвардійцях, більше як колибуди стала безкарна за свої дикі вибрики.

Будучи наслідником престола Николай мав масу авантур. В той час він був в дуже тісних зносинах з акторкою Кетешинською. Ся любовна його афера тягнула ся довше, як всі попередні. Коли цар Александр III тий довідав ся, що його син живе в полькою, рішив ужити всіх средств, аби положити сему конець. Акторку заслано в Петербурга адміністративним порядком, а Николаєви велено оженати ся з німецькою принцесою.

Коли до Кетешинської прибув генерал Грессер, щоби її арештувати, то в її будуварі встав Николай. Николай вирвав з рук генерала приказ, пірвав його в руки і показав Грессеру двері. Після того акторка стала Николаєви еще більше дорогою. Тоді то цар „миротворець“ (Алекс. III) вислав свого наслідника в подорож довкола світа, буди, щоб він пізнав чужовишні краї і народи. Однак підчас цієї подорожі особистість наслідника ніде не зробила ніякого враження. До усього, що було наукове, інтересне, цікаве, він показав себе цілком рівнодушним.

Перед смертю Александра III-го, царица Марія Теодоровна не хотіла згодити ся, аби Николай став царем. По смерті Александра III-го в кімнаті цариці явив ся одеський генерал губернатор Мусин-Пушкин і проголосив Николая російським самодержцем. Царица мусіла покорити ся.

В Росії всі надіяли ся від молодого царя реформи. Він прибув у Петербург кажучи, що бажає пізнати народ. Приняв делегацію поляків і жидів; заявив, що є противником релігійних і національних переслідувань. І поспішали ся зі всіх сторін просьби, щоб

він положив конець безправствам і насильству. Але вже 17-го січня 1895 р. на звав Николай всі просьби народа „безмысленними мечтаннями“ і за сдним разом розвіяв усі надії. Цар ділав усе неначе автомат, послушний чимсь бажанам. На просьбу селян о поліпшені їх долі, Николай відповів: не надійте ся змлі а ліпше слухайте своїх начальників. А коли у нього явили ся представителі великих земських власників він сказав: я ніколи не забуду ваших великих заслуг для мене. В сей своєсім усім стало ясно, що царствовав Николай II го буде продовженням страшного, реакційного пановання Александра III-го.

Ходився трагедія, лущивша ся підчас коронації, була пригріткою до його пізнішого кровавого пановання. Тоді то за кусок Парського хліба згинуло 5000 людей. Російська адміністрація, яка розставляє війська по залізничних дорожках від Петербурга до Москви, яка сю дорогу наповняє тисячами шпигів, в той день не спромогла ся на ніяке средство охорони, щоб забезпечити жите тисням народу. Про Росію Николай II гий не має найменшого поняття. Правительством передовсім старає ся закрити перед публікою і перед царем рапорти губернаторів. В році 1898 цареві забагло довідати ся коначе усю правду про Росію. І пішла поголка, що якийсь-то титулярний совітник дістав царський приказ, розповісти усю правду про Росію. Адміністрація, особливо провінційна, задрожала. Тайним титулярним совітником був якийсь Клопов, урядник одного міністерства. І післано Клопова слідити за виробом муки. І сей „експерт“ в виробі муки явив ся в Царське Село. Він передовсім старав ся доказати цареві важність його історичного ціланництва.

— Ви — схлібляв Клопов, — повинні передовсім освободити Росію від бюрократії.

Клопов і Николай II сходили ся пару разів. І на кожді порішив цар довідати ся від нього всю правду про Росію. І цар довідав ся про се, про що кожді дитина знала, іменно, що в Росії є — голод. За сю важну відомість дістав Клопов безчиоменну масу грошей і право робити, що дин йому подобає ся.

Коли на царськім дворі довідали ся, про се, усі сміяли ся до розпуку. Але все такої цар мусів розстатися з Клоповом.

Після Клопова явив ся Демчинський — великий пророк погоди — але якого учені називали мантиєм дурисьвітом. І комедія з Демчинським так скоро як і почала ся так і закінчила ся.

На сцені появили ся князь Ухтомський — Аслатський, який вмовив в царя, що

він повинен завоювати цілу Азію.

За Ухтомським прийшов Француз Пере Філіпп. — опіратив і знахор. Цар приказав йому викликати душі предків і питати у них поради в державних і родинних справах. І так душою Александра III-го викликувано що дин для поради. Цар не поступив ся і кроком без поради французького дурисьвіта. Але француз обманюючи царя трохи переборщив і цар прогнав його.

Однак мимо того російський цар не перестав вірити в духів. Його головним дорадником стає дівчина Галатська, яка віщує цареві вислід війни. Вона віщує цареві, що Яланці будуть все бити російські війська, доки цар сам не відважить ся їх повести у біг. І цар вже рішив ся іти у біг, але Вітте, Куропаткін і Победоносцев не пустили його.

До Галатської промайнуло еще фаворитство Безобразова, який був душою „Святої Ліги“, яка мала не цілком схоронити царя. Безобразов був головним дорадником царя що до політики на Далекім Востокі. І лашень завдяки раді Безобразова назначив цар Алексеева намісником Далекіх Востоків.

Коли Яланці нанесли Росіянам перші удари, Николай, неначе пробудивши ся з довгого похмілля, вдарив кулаком в стіл і зі сльозами в очах закричав: „я не позволю, щоб була війна... Чуєте, не позволю!“

Знаючи лично царя, говорять про нього, як людину безхарактерну, хвилями жорстоку і уперту неначе бик. Часами він знова сентиментальний. Лев Толстой називає Николая II го „несчасним, запуганим молодим чоловіком“. Селяни, які передше вірили в царя, як в божого помазанника, якого лишень міністри обманюють, тепер вже вовсім стратили в нього віру.

— Наш цар — кровосіця — говорив одян селянин калужської губернії.

— Цар, як генерал, б'єть ся іти на війну — говорив селянин тульської губернії. Він терпить страшні муки совісті.

— Наш цар дуже тупоумний чоловік — сказала селянка коло Одеси. — Мені його дуже жалко.

— Міністра (Сіпаягіна) — пише в листі салдат, що стояв на сторожі коло палати — похоронили в четвер. А нещасний цар не йшов за похороном: боїть ся. Його жите еще гірше, як наше. Цар в вічній страхі. Його одиножко розривкою є забава з собаками. Він виводить 5, часами і 8 собак і вони скачуть кругом нього. Часами і він сам ганяє ся з собаками....

І такий то чоловік „покликаний“ правити житем 150 000 000 людей!

В 1900 році був цар в Ливадії. Рознесла ся поголка, що він захорів. Мали його струїти. Однак усе слідство в справі сего отроєня не довело до нічого. З того часу Николая так стережуть, як не стерегли е ще ніякого пануючого.

Трафіло ся, що раз сидів цар в ливадійськім парку. Побачивши одного знакомого огорожника, цар знакомо руки покликав його до себе. Огорожник не вспів еще зділати і п'ять кроків, як куля поцілила його в плечі. Потім вияснило ся, що прибіжна гвардія мала приказ вбивати кождого, хто б посмів підійти до царя.

Николай є свято переконаний, що революцію викликали жида, поляки, вірмени і другі неросійські нації. І є річю необхідною їх „успирити“. І тим то треба товкувати страшний гнет неросійських народів, заселяючих російську державу. Тепер цар озлоблений вже і на свій „вірнопопдаєний“ народ.

Ц-ий,

ІВАН МУЛЬЧИЦЬКИЙ.

Як лічити сухоти.

(Дальше.)

Объяви зверхні.

Вправді не можливим є подати читачам докладні зверхні обяви сухіт, особливо в їх початковій розвою понеже до сего потреба ширшого знання медицини і досвідку. То однак суть декотрі такі обяви, які кождий зауважати може, понеже зараз відчуває певні зміни у своїй системі. В тім случаю найперше бачить брак сил, блідість лиця і степенне опадає вага тіла; се суть перші признаки сухіт, до котрих залучити можна еще і брак апетиту і нестравність. Переважно оказує ся гарячка, однак взначає, котра всегда збільшає ся по полудни, а в ночи, над раном зменшає ся. Харкотинє є густе, жовтаво-біле, а часом змішане з кровію; найважнійше, то суть нічні поти, котрі обявляють ся майже у кождого хорого. Хто однак є цікавіший, та точно знає функції поодиноких органів тіла, сей вже в початках зазриміти заворушенє і певні еще інші зміни у своїй системі. І так, если туберкули умістять ся в легких або на оплунній пліві тогди в наслідок подразнення і гнету сухітним зачинає кашляти, при чім его віддих змінє ся. Кашель той є сухий та поверховний, а при тім показує ся дуже рідко і звичайно з рана, коли хороий чоловік вийде з теплого помешкання на свіжий воздух, або нає ся студенної води. Вміру однак розвою туберкулів згаданий кашель зматє ся та повторяє ся щораз частіше: А коли вже настав гнет легких і каверни в роз-

падовою масою та слязи нагромадились в болонках, тогди сухий кашель переходить в вогий і хрипливий, притім сухітник чує тягар і біль в грудях. В тім часі, если облукє ся груди хорого, то чути у них певного рода сухий шепіт. Шепіт сей викликає ся через тоє, що нерівна і туберкулічними гудиками набравіла пліва оплунна опирає ся в часі віддихання опліву ребер. А понеже з розвоєм хвороби і віддиханє стає ся щораз неврахильнійше, скоріше, та утрудненє і то нерав до тої степені, що сухітник при кашлю аж заходить ся то в наслідок того утрудненє ся доступ кисня воздуха до легких і се спроваджує недостаток в відживляваню цілого тіла, а крім того ріжні забурєня внутрішні як бате сердца і душніє. Розуміє ся само собою, що в наслідок нерівномірного кружєня крови геналєжнє киснем відєєвіженє, настає недостаток кружєня п'є живних соків по тілі, а то споводує, що хороий зачинає марнїти і худє. Сєли в тім часі опукаємо цю докторськє груди, то почуємо глухий і тулий звук, котрий на місцях більших каверн переходить в бубаєстий відгомін. При облукєню грудий чути острый хрипливий віддих та посвист.

Всі повисєні обяви розвивають ся звичайно поволє і незначно, а доперва з часом змагають ся, а ціла недуга від початку до кінця трєває цілі місяці а часом літа і доперва під конець переходить в поспішну гарячку, що звичайно люди називають „гальопуючими сухотами“.

Запобіженє сухотам.

Здає ся нам при теперішних досєвідах науки медицини що сухоти суть хворобою заразливою, та що одиноким чинником викликаючим сю хворобу є бактерія „bacillus tuberculosis“. Хотячи забезпечити ся перед тою заразою вистанє уникати всякого рода спєсїбностей, через котрі ті бактерії могли-бї дістати ся до внутра людськєї системи. В тій цілї, обовязком нашим є пізнати, з відки беруть ся бактерії сухітничї, рівнож які суть средства які роблять наше тіло відпорним проти сєм бактеріям.

Чоловік для чоловіка єсть найважнійшим жерелом зарази. Не всі однак роди сухіт єсть заразливї в рівнім степені. Найбільше число туберкулів витворює ся в легких, котрі то бактерії хороий через перевід кормовий або віддиховий випльовує або відділяє з себе на верх. Головно сї заразки відділює хороий через випльовуванє харкотиня; воно висохнувши на воздухі увільнює заразки сухіт і ті дістають ся до воздуха, а опієля разом з порохом вдихає їх здоровий чоловік до легких. Длєтого великим є злочином, если чоловік зячнє о тім, що знаходить ся в стані сухіт легких, цілює на підлогу або землю. В тих случаях повинно ся плювати тільки до відповіднєї сляювачки, котра має бути нановнена водою і в закритім отвором, щоб мухи не мали спєсїбности там сідати. Треба також о тім пам'ятати, що дрібні частинки харкотиня при сльовуваню, можуть затриматись в губі хорого, та осідають наоколо уст. Цілюванє затім з хорями повинно абсолютно бути зажазанє. Через цілюванє передовсім заражують ся малі діти, які мати сухітниця цілює; вправді не цілувати дитину є для мами дуже бляче, однак в тім случаю доконєчнє, бо через се цілі покоління можна захоронити від сухіт. Порох є також посередником переносєня бактерій до легких, але не на кождім місці; приміром на полях, дорогах, вєзгалї на отвертих місцях, бактерії скоро гинуть від сонїчних лучів; засе у всіх замкнєних місцях, як вєрстах, церквах, школах, порошок посідає поважнє число бактерій, котрі тим довше живуть, чим менє се місце є виставленє на діланє промінїв сонїчних.

Поміж иньшими також і неварєне молоко є добрим посередником переносєня бактерій сухітничих до людськєї системи, а іменно від хорих на сю недугу хоров.

G 14

Дальше буде.

Для уживаючих тютюн.

Поможіть нам розпространяти наш тютюн поміж Вашими знакомими, а дамо Вам отсей фонограф даром.

Се не є жадна лялька, дурничка, яку часто дають другі заведеня яко надгороду, противно, се є першої клєси говорюча машина Фонограф в єкєдїм вигляді.

В кождий час, коли бажає, можете мати безплатний концерт в своїй хаті і се не концерт одного інструменту або одного голосу, але концерт банди і оркєстрової музики, сьїнів які чуєтесь в старім краю, одним словом — все, що любите. Запятайте Вашого куця за „KING TALKING MACHINE“, а він Вам скаже, що она коштує 1500 дол.

Ми хочемо Вашої помочи в розпространєню нашого доброго виробу тютюну до лїгарєтєк факки. Ми вшлємо Вам кождого рода цю трєх, Австрійського, Боснійського, Герцеговінського, Турецкого і Російського вартости 600 дол. Ви можете легонько розпродати его між вашими знакомими, пованє се найбільшій тютюн в світі.

Тютюн, до якого всі авіали в Європі і який они люблять. По одержаню нашого тютюну запропонуємо его своїм знакомим, еєсь знайдете его за відповідній. Дайте їм наше ім'є і адресу і сєю дорогою неможете розпространяти нашу компанію. За сю поміч дамо Вам за дармо наш „KING" PHONOGRAPH. Се є правдоподобно тільки одна спєсїбність, яку може мати, дістати першої клєси говорючу машину без одного цента.

За тютюн рахуємо Вам 600 дол. Прешліть наперед 50 цєт. маркань а ми вшлємо Вам до найбільшого Вам експєрє офісу тютюну і фонографу вєзгаїнуйте все, шїм заплаїтє, а если аняйдете все задовалєючє, то заплаїтє за експєрє 500 дол., а тютюн і фонограф буде Вам.

Гроші аєрєтє ся будь котрому надволеному костюмови. — УВАГА. Ся офєрта буде тільки так довго, доки не заздергаємо добре наш тютюн зади того раднємо Вам не відгаїтєсь в оєдерами, если хочєте мати наш „даремний фонограф“.

Адреса: EUROPE TOBACCO CO. 33 LEONARD STR., DEPT. 52 NEW YORK

Об'явкою кожного члена „Р. Н. Союзу“ вважувати своїх знайомих до вступлення в ряди членів нашої одинокі рускої організації. „Р. Н. Союз“ платить 1000 дол на ціле помертне а 500 на половецьку.

У Відні виходить українська місячна часопись UKRAINISCHE

RUNDSCHAU в німецькій мові, що заступає інтереса українського народу перед культурним світом.

Річна передплата, яку можна платити річно і піврічно, коштує для Америки 2 долари. — Нові передплатники дістануть в сім році як дарований додаток після вдової гарно викичену карту України або брошуру „Der Neopanslavismus“.

Обов'язок кожного Русина, що розуміє німецьку мову, передплачувати Ukrainische Rundschau.

Адреса часописи: Ukrainische Rundschau, Wien, Gerstehof, Hockegasse 24 (Austria Vienna). Рік видання: семий. Редактор: Вол. Кушнір.

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Союзу“, кожне братство належить до „Союзу“, повинно мати отсі книжки:

- 1) Книжку членів (Іменолог).
- 2) Книжку місячних склавок.
- 3) Книжку касову і протоколову.

На сі книжки повинно кожне братство наслати 5 доларів до каси „Свобода“

Накладом „СВОБОДИ“ вийшли Папері листові!

окрашені гарними вітаннями і портретами наших руских геніїв — Шевченка, Драгоманів, Франка, Лисенко і Богдан Хмельницький. Продає друкарня „Свобода“ по ціні 50 пт. за 25 штук. Адреса: „СВОБОДА“

184 Hudson Str. New York, N. Y.

ДОБРИЙ ЗАРОБОК

Кожний може легонько заробити 12 доларів тижнево через розповсюдження нашого російського тютюну.

Пробу нияламо даром. Пишіть сейчас задуваючи марку на відповід до Russian Tobacco Co, 132 Nassau Str. Room 301 New York, N. Y.

Січинський!

картки і листвої папір з портретом М. Січинського мистика крим українсько-го роду.

Заов'язати пишіть на адресу: А. ВУЧАК 252 B'ome St. New York. Ціна 3 цт. — 12 шт. 25 цт. менше як 12 шт. не виплачу.

Найбільша чесько-словенська і християнська фірма при пори. Гузники, братські відзнаки, шапки та усі річи потрібні для братств в Америці. **ЕМІЛЬ БАХМАН** 580 So Center Ave., Chic go, Ill. Пишіть по наш великій 60 сторін чеський каталог, в яким містяться також сотні позивальних листів від всіх словянських братств в Америці. Пишіть до нас по словенськи або по руски — як хто уміє. Знаємо по руски чвяти але відповісти будемо по словенськи. 50—

ЧИТАЙТЕ!

ВАЖНЕ ДЛЯ РОБІТНИКІВ!
ВАЖНЕ ДЛЯ ДІВЧАТ!
Безплатне Руске Бюро Праці ім. св. Рафаїла, 339 East 20th Street, New York (близько рускої грек. кат. церкви св. Юрія) межи 1 а. 2 сьєню вишукує роботу для мушин і жєлєцин, і уділяє інформацій та поради емігрантам.

Просимо всіх, що знають про яку роботу на свєім плейзі для мушин, або дівчат, донести про се під слїдующею адресою:

ST. RAPHAELS RUTHENIAN FREE EMPLOYMENT BUREAU
339 East 20th St., New York.

Книжки

які можна дістати вскладі книжок „Свободи“:

Америка	15
Ангел та пустельник і т. і. . .	15
Борба клас і чому бобітники організують ся	15
В Старім і Новім краю	25
Гріхи мїлїонерів і т. п. С. 7. . .	15
Дещо з історії православної мїсії в Америці	10
Дещо про звїрїта	30
Дві левади і т. п. С. 5. . .	15
Дорога любови, то Бога дорога, С. 6. . .	15
Емігрант	15
Жовнір	10
Журавлі	10
Жите, зарібки, організації і т. п. в Спол. Державах	15
Земельне питанє	15
Зуб за зуб	10
Історія Руси з образками ..	10
Капітал і праця	15
Книжка рахункова	50
Казка про Жидів	15
Многострадалий народ, огляд історії українського народу	20
Навернений Грішник	20
Народний рух австро-угорських Русинів	15
Новий Завіт	\$2
Образки і загадки	10
Оповідання	15
Про відступників від рос. православїа	10
Про нутро землі	25
Підземні скарби	25
Покуса	10
Псалтир	\$1
Розмова Поляка з Русиним ..	10
Смерть	10
Стародавні казки та оповідання	15
Степові люде	15
Страйк	20
Стралий на смерть, робітничка драма	15
Товариска ворожка	15
Унія в Америці	20
Хто з чого жє	15
Які то є люди на землі, з 20 образками	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Руско-англїйський тлумач ..	60
Польско-англїйський тлумач ..	60

Молитвенники в красній оправі, Бог Надежда моя

Хліб Душі

Також можна дістати: Книжочки колекторські церковні

Свій до свого!

Нумо Братя! Свій до свого! До Мамроша! Веї до одного! Чужих усіх поминайте, Тільки свого підпирайте. Мамрош Руєни справедливий, А в бізнесі все утивий — Хто-же хоче бїльше знати, Пропшу прийти й переконатсьє. Горівки найлучші має, Бо аних зовсім не тримає. Й так віску, комовищу, Для всіх добру слявовищу Арак, коняк, рум, паленка І кмінківка соїденєвська; Вина рівнож всі хороші І то за дешеві гроші. Пиво сьєвїже і холодне — Лучше бути вже не годне. 6 цїгара, щоб курити Лиш у него тра купити. Тому Братя, памятайте, Та до нього завертайте. А ті, що з контрїв приїжджають Най сєй адрес памятають:

Trof. Mamrosh,
110 Morris str.,
Jersey City, N. J.

Капітал \$100.000.00
Надвїжка \$633,431.51
Цїле майно \$4,327,853.05

German Savings & Deposit Bank
на росі 14 ої і Carson ульці,
South Side,
Pittsburg, Pa.

є загально знаний, як один з найлучше проваджених Банків в Пенсильванї, що повні ствердили і державні контролєри. Щадїть отже і складайте гроші на 4% тільки в тїм Банку як однім з найпевніших. Висилаючи гроші платите від пересилки ціни почтї. Шифарти на всі лїнії I. II. і III. кл. Справи військові, нотарїальні і судові залагоджуємо скоро.

Й. Е. Рот, президент,
Й. Е. Ернї від ексєкутивї,
А. П. Міллер касїєр,
Ал. Вучак ур. банку.

Золота годин на і ланцюхом задержіо!
Американський вїзїжок є поволоченою або мїсьєвою ковертою. Іваранту, єя, що він тримає добрий час і рївняє 10-доларий годинїк. За дармо кому небудє хто спроводить 24 кавалїєрї золотарських виробів 10 центових. Пришлїть сєй адрес, а ми вшлемо сї золотарські рїчи; коли спроводить пришлїть \$2-40 за спроводї кавалїєрї ми вшлемо сїю годинїку і ланцюхом **CROWN JEWELRY Co.** Dept 8
882 Bosworth Ave., Chicago, Ill.

THE FIRST NATIONAL BANK
OF MINERSVILLE, PA.

Капітал \$50.000.00. Надвїжка і нерозділенї зиски \$93.000.00.

Заснований 1864 року.

Найстарший Народний Банк в Скулкїл Кавнтї. Провадить загальний банковий бізнес. Вїдає мїжнародні монї ордерї, драфти і пересїлає гроші до всіх частїй сьївїа, позичає гроші на реальности. Депозити сего банку подвоїлись протягом послїдних 5 лїт і вїноять тепер околїо \$500.000.00.

Гроші пересїлає через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Ім. з 17 намінами жєлїзний годинїк для мушин і жїнок, накручує ся без ключа, поволочуваний, і вїваранцїю на 26 лїт, подвійний жуєрїт красїю вїрїзанї. Ходить без условно точно та спеціально зроблєний для людей, котрі роблять при жєлєнїцї, і гварантує ся на 20 лїт. Нєвїзачїна нагода. — Ми вшлемо сєй годинїк на кождїю адресу за послїплатою (C. O. D.) \$5.75 і за вїворотом пересїлка, в тїм правїлїєм, що кождїй може його оглянути, і єсли єму не подобає ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годинїк у нїшого купця треба вїдатї 35 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом поволочєний ланцюжок в дармїєсієм — додас ся даром до кождого годинїка. **EXCELSIOR WATCH CO.**
1102 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

Руска
Агенція
Кора-
бельна
і Пере-
силка
Грошей

184 Hudson Str., New York, N. Y.

Ся Контора залагоджує слїдуочи справи:

Пересїлає Гроші до всіх країв по цїнах можливо найтан- шїх і як найкорше.
Продає Шифарти на рїжні лїнії корабельні до старого краю і з краю до Америки по найтаншїх цїнах.
Виробляє повновласти, контракти купна і продажи за- осмотренї підписом конзуля; перепроваджує всякі инші справи зі судами і старокравними властями.
Палагоджує справи вїснїовї, як увїленєне від асєтирун- ку, вїськової контролї, увїленєне від вїправ і т. п.
Мїняє гроші — старокравєні на американські і американські на краєві пїсля бїжучого курсу.

Адреса:

Ruthenian Exchange Co.
184 Hudson Str., New York, N. Y.

Мужеский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

или

женский

35-долларовый годинник лишєнь за 15.50 на кредит

є сплатою на рати протягом 8 мїсїацї. Найбїльша офер- та і спосібнїсть, яка коли могла бути. Сї хороші годин- ники, з золотими грубо ковертами і артистично вїрї- заннями пїсля найновїшої модї, гварантує ся на 25 лїт; єли однак можуть вїстати на цїле жїтє. Можете вїбрати собі є помїж: Elgin Waltham, Hampden або Tawanna movements. Нєрки єсїуть найлїпші; йдуть дуже точно і сїуть вїсїально знати, як найлучші і наймодїїшї; накручують ся пружиною. Ми жєда- ємо в сї високої вартостї годинник лишєнь 15.50 мїсто 1х дїйснїої вартостї 35 дол. Ми не жєдаємо грїшїй наперед. Вїшлемо вам Експресом для огля- нєня, а єсли вам годинник подобає ся і ви будете вдоволенї в сєй надвїзачїю дешєвої цїни, то в платїть агєнтовї експресовому 7.50 і за пересїлку, а сєй агєнт вїдаєть вам сєй годинник. Решту, то є 8.00 дол. ви будете сїлачувати мїсїяно по 1.00. Ми вам вїрїмо без гваранцїї, без підпису паперів. Ми не вїдуємо ся вїших прїятєлї і вїших сусїдї про вас. Тїльки напїшїть ваше замовленє і обїцїйте вїплатити. Памятайте, що ви єскє в повнїм посїданю годинника, сєйчас по вїплатєню сего вїдатуку. Хтїб хотїв вїплатити цїлу суму за сєй хороший годинник, то для того ми встановлюємо спеціалїну цїну 13.50.

S. C. Freter & Co., 52 Dearbon Str., Chicago, Ill.

Руский Лікар
Doctor S. Robert Schultz
39 East 7th Str. New York.
Телефон 3645 Orchard.

Лїчить усякі недуги дїточї, мужескі і жїночі.

Вилїченє — єли можливо — гварантує ся. Лїчить пїсля найновїших систем елє- ктрикою, та посїдає найлучші елєктричні машини.

Дослїджує при помочи промївїв Рєнтгєна. Nebulizer — однокє найуспїшнїйше средство проти катару при помочи інга- ляцїї.

DOCTOR SCHULTZ
39 E. 7th Str., New York City,
помїж 2 а 3 євєню.

Оден з найбільших броварів в Америці.

ПАРИТЬ ПИВО НА КРАВВІЙ ОПО- СІВ, ВЄЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хтї лиш раз по- Голова від него коштує сего пива, нїколи не болить, то иншого вже не бо єсть здоровє і буде щїж.

НЕ ТРЕВА ЄГО ЗРЄШТОЮ ХВА- ЛИТИ, БО ДОВРЕ ОАМО ЗА СЄБЄ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

ВИРОБИ БРАЦКІ

шашлї, шапки, відзнаки, хоругви, увіформн.

R. H. MORGAN
13 N. MAIN ST.
SHENANDOAH, PA.

Одинокий руский адвокат і нотар на цїлу Америку

Доктор прав **ЮЛІАН ЧУПНА**

Консулярний комїсар. Палагоджує всі справи в Галїцїї. Процєса спадковї і ґрунтової. Вїбєра гроші від довжнїкїв. Справи мїсьємовї. Споряджує контракти, повновласти і вїд- нїшї документи. Перепроваджує вїстабу- лїцїї і вїд вїзїв гїдетєвїх. 8—
2 N. Main Str. WILKES-BARRE, PA.
Адрес почтовїй: JULIAN CZUPKA, I. L. D.
P. O. Box 372. WILKES-BARRE, PA.

MERCHANTS NATIONAL BANK
Шєнандоа, Па.

Капітал 100.000.00 дол.
Надвїжка 120.000.00 дол.
Депозити вїзнає пїв мїлїона доларїв.

Є в NATIONAL BANK чар- терований Урядом Злучєнїй Держав і під безпосередню кон- тролєю тогож уряду.

Є сє одинокий Банк в Шєнандоа, Па. що має сїй власний будинок, в яком мїстїть ся почта. Вїкладає гроші до того Бан- ку а дістанєть від них процєнт. Банк сєй вїплатує що року тисячі доларїв процєнту своїм коштуєрам, котрі мають в нїм свої гроші.

Там розмовляє ся по руски. **Merchants National Bank** на росї ульцї Мєлї і Лойд, Shenandoah Pa.

Читайте уважно!

Звертаємо уваву усіх Вп. Родичїв що одиноким управлєнням до пересїлки грошїй на стейт Комїтєтїот є

ГАВРІІЛ ДЗІАДИН,

130 Main Str., Derby, Conn.

який є нотарем публїчним і має на- цїю в стейтї в сумї 10.000 доларїв.

У всякій справї удавайте ся лиш до него. Вїм виробляє повновласти, контракти купна і продажи і т. д. Палагоджує справи вїснїовї як увїленє- нїя від асєтирунїк, контролї, вїправ і т. п. Продає шифарти на вїд лїай корабельнї. Мїняє і пересїлає гроші до всіх країв.

Тому, Родичї, проч в чужинї в удавайте ся лиш до:

GABRIEL DZIADYK,
130 Main Str., Derby, Conn.

Dr. J. SZLUPAS,
1419 N. Main Ave.,
Scranton, Pa.

Можна єго бачити в офїсї: від 8-ої до 10-ої год. рано, від 2-ої до 4-ої попол., від 7-ої до 10-ої вечєр.

Old Phone 1269—B

Хтї хоче добре і безпєчно умїстити свої гроші в рїднїм краю нехай посїлає їх до

Народної Торговлї у Львові,
котра має вже шїсть своїх власних каме- нїць. Від вкладов на книжочки платить „Народна Торговля“ 4 і пїв процєнт.